

1. INTRODUCERE

“Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Vâlcea în Sistem Informațional Geografic” se elaborează pentru a coordona și armoniza politicile de dezvoltare socio – economică a județului, în acord cu prevederile Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul.

În conformitate cu “Conținutul cadru al documentațiilor de amenajare a teritoriului în concordanță cu prevederile Legii nr. 350/2001” – redactarea a III – a (în curs de aprobare) lucrarea se elaborează în patru faze care au următorul conținut:

- Faza 1 – Identificarea elementelor care condiționează dezvoltarea, cu evidențierea problemelor și disfuncționalităților;
- Faza 2 – Diagnostic prospectiv și general, evaluarea decalajului dintre situația actuală și cea anticipată și dorită pentru orizontul stabilit;
- Faza 3 – Strategia de dezvoltare spațială și programul de măsuri;
- Faza 4 – Documentații pentru obținerea avizelor și introducerea observațiilor.

În cadrul fazei 1, elaborate anterior, s-au întocmit studiile de fundamentare considerate necesare, respectiv un studiu referitor la structura activităților economice din județul Vâlcea, precum și studiul istoric privind patrimoniul cultural construit din județ.

Obiectivul acestei prime faze a fost identificarea elementelor care condiționează dezvoltarea prin analiza componentelor cantitative și calitative ale caracteristicilor economico-sociale și de mediu, grupate pe patru domenii țintă: structura teritoriului, structura socio – demografică, structura activităților și contextul suprateritorial.

Obiectivul Fazei a 2 – a, actuale, îl constituie formularea diagnosticului prospectiv al dezvoltării teritoriale a județului pe domeniile țintă și componentele acestora, pe baza problemelor și disfuncționalităților identificate în faza anterioară.

Diagnosticul prospectiv urmărește investigarea și estimarea condițiilor viitoare ale fenomenelor și proceselor ce au loc în teritoriu, pentru evidențierea atât a aspectelor negative cât și a oportunităților legate de desfășurarea acestora. Problemele, respectiv oportunitățile identificate au diferite grade de complexitate și amploare, iar localizarea spațială se referă fie la areale, fie la localizări punctuale cu caracteristici similare.

Etapa de diagnostic s-a derulat prin analize multidisciplinare, în plan social, economic și teritorial, care prezintă problematica, ierarhizarea și prioritățile domeniilor diagnosticate la nivel județean și regional. S-a urmărit evidențierea celor mai semnificative aspecte (probleme grave sau oportunități deosebite). Prezentarea problemelor identificate precum și a factorilor de favorabilitate pentru fiecare domeniu analizat s-a realizat sub forma analizei S.W.O.T. Aceasta a constat în stabilirea punctelor tari și a punctelor slabe ce se manifestă teritorial, dar și a oportunităților și riscurilor pe care le implică domeniile și subdomeniile amenajării teritoriului județean.

Documentația prezintă totodată obiectivele majore specifice domeniilor analizate, rezultate atât din strategiile naționale, regionale sau locale cât și din analiza situației existente la nivelul teritoriului județean. Aceste obiective, cu un orizont de timp determinat, sunt cele care dau măsura decalajului existent între starea actuală a județului și situația dorită pentru teritoriul vizat.

Sintetizarea diagnosticelor elaborate pentru fiecare subdomeniu s-a realizat pe cele patru domenii țintă majore: structura teritoriului, structura socio – demografică, structura activităților economice și contextul interjudețean, regional și național.

Pe baza diagnosticului prospectiv și a evaluării decalajului dintre situația actuală și cea considerată necesară pentru orizontul de timp stabilit, s-a formulat diagnosticul general al teritoriului județean.

Diagnosticul general are ca scop integrarea rezultatelor analizelor anterioare în vederea evidențierii principalelor aspecte negative care afectează structurile teritoriale, sociale și economice ale județului, precum și a atuurilor și oportunităților de care acestea beneficiază. În acest sens, în cadrul prezentei faze a documentației s-au semnalat problemele complexe ale teritoriului, ca urmare a interrelaționării diferitelor domenii, ceea ce permite ierarhizarea priorităților de soluționare, în funcție de gravitatea acestor probleme.

Pe baza problemelor identificate și a priorităților stabilite, în etapa ulterioară se va formula strategia spațială de dezvoltare a județului în cadrul căreia se vor identifica acțiunile și măsurile necesare pentru asigurarea cerințelor prioritare pe domeniile țintă analizate.

2. ANALIZA S.W.O.T.

Analiza S.W.O.T. are în vedere prefigurarea dezvoltării, aceasta fiind principalul său obiectiv. Pentru realizarea acestuia, însă, este necesară nu numai analiza disfuncțiilor, dar mai ales analiza atuurilor și a modalităților prin care aceste avantaje pot fi puse în valoare, ținând cont de oportunitățile și riscurile pe care le comportă.

Aprecierea funcționalității sistemului teritorial este esențială în descoperirea structurilor mai mult sau mai puțin favorabile și în evaluarea raportului dintre potențialul de dezvoltare a acestuia și capacitatea de valorificare a potențialului respectiv. Trebuie remarcate posibilele puncte de amplificare (strenghts) și de blocaj (weaknesses) ale dezvoltării, în vederea depistării modalităților prin care acestea pot fi încurajate sau, respectiv, atenuate.

Pentru analiza situației existente a sistemului teritorial și pentru prefigurarea dezvoltării s-a încercat, acolo unde a fost posibil, o ierarhizare a elementelor analizate, pe fiecare din cele patru categorii:

- s-a individualizat fiecare atuu în raport cu importanța sa în contextul stării actuale sau al dezvoltării viitoare;
- s-au depistat punctele slabe (inclusiv elementele restrictive) în funcție de efectele negative pe care le induc;
- s-au evaluat oportunitățile care pot favoriza dezvoltarea, respectiv, menținerea stării actuale dacă s-au considerat satisfăcătoare;
- s-au determinat riscurile, cu probabilitatea de apariție și capacitatea de perturbare a stării actuale sau a procesului de dezvoltare.

ANALIZA S.W.O.T.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	RISCURI
2.1. STRUCTURA TERITORIULUI			
Cadrul natural/mediul			
<i>Cadrul natural</i>			
<ul style="list-style-type: none"> - capital natural variat; - peisaje naturale diversificate; - relief complex – de mare atractivitate turistică; - rețea hidrografică complexă - suprafață mare ocupată de luciile de apă; - climat temperat cu nuanțe moderate; - faună și floră bogate; - soluri cu profil și textură bine dezvoltate; 	<ul style="list-style-type: none"> - manifestarea unor fenomene geomorfologice de modelare actuală prin eroziune fluvială și eoliană, precum și a fenomenelor gravitaționale de versant; - prezența fenomenelor de torențialitate cu precădere în zona subcarpatică; - structura litologică ce predispune la alunecări de teren mai ales în zona subcarpatică. 	<ul style="list-style-type: none"> - programe de valorificare și promovare a capitalului natural ca resursă turistică. 	<ul style="list-style-type: none"> - existența unor zone predispuse la dezastre naturale (alunecări de teren, inundații); - dispariția unor specii de plante și animale în lipsa unor programe speciale de protecție a acestora.
<i>Calitatea factorilor de mediu</i>			
<ul style="list-style-type: none"> - tendințe pozitive în reducerea poluării; - existența resurselor de apă potabilă; - existența Planului Local de Acțiune pentru mediu; 	<ul style="list-style-type: none"> - existența unor zone critice sub aspectul poluării aerului datorată activității industriei extractive, chimice și lemnului; - încadrarea unor ape de suprafață în clasa de calitate 	<ul style="list-style-type: none"> - existența unor programe în infrastructura de mediu ce se vor derula cu finanțare externă; - creșterea interesului autorităților locale în promovarea de parteneriate 	<ul style="list-style-type: none"> - continuarea defrișărilor necontrolate cu efecte asupra poluării aerului, eroziunii solului; - neconformarea cu cerințele legale de mediu a unor agenți/activități umane.

<ul style="list-style-type: none"> - existența unor structuri (instituții) cu activitate în domeniul mediului (APM); - utilizarea la scara redusă a pesticidelor și îngrășămintelor agricole; - interesul crescut manifestat de autoritățile locale față de protecția mediului. 	<p>a II-a, ca urmare a poluării generate de industria chimică, energetică, alimentară și sectorului zootehnic;</p> <ul style="list-style-type: none"> - încadrarea în clasa de calitate III – V pentru apa unor lacuri de acumulare; - tendința de accelerare a procesului de eutrofizare a unor lacuri de acumulare; - existența unor zone critice sub aspectul poluării apelor subterane datorată activității industriei extractive, chimice și lemnului; - prezența poluării istorice a acviferului Ocnele Mari – Ocnița; - existența unor zone critice sub aspectul poluării solului datorată activității industriei extractive, chimice și lemnului; - infrastructura slab dezvoltată în alimentarea cu apa în mediul rural; - inexistența unui sistem integrat de management al deșeurilor; - despăduriri necontrolate cu implicații în generarea alunecărilor de teren; 	<p>în vederea protecției mediului;</p> <ul style="list-style-type: none"> - atragerea investitorilor care au resurse financiare în implementarea tehnologiilor curate; - aplicarea principiului „poluatorul plătește”; - dezvoltări în zonele industriilor și serviciilor nepoluante de tehnologii înalte și valoare adăugată ridicată. 	
--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - insuficienta educare și informare a populației în domeniul protecției mediului; - relativa pasivitate a ONG-urilor în ceea ce privește protecția mediului; - neutilizarea intensivă a mijloacelor de transport ecologice. 		
Zonele de risc natural			
<ul style="list-style-type: none"> - existența lucrărilor hidrotehnice cu rol de apărare împotriva inundațiilor; - importante suprafețe de pădure cu rol deosebit în asigurarea stabilității solurilor; - lucrări de combatere a eroziunii solurilor pe suprafețe extinse; - teritoriul de studiu aparține unei zone fără probleme deosebite din punct de vedere al expunerii construcțiilor la riscul seismic; 	<ul style="list-style-type: none"> - gradul de apărare pentru care au fost executate lucrările de apărare contra inundațiilor este depășit; - lucrările de apărare existente, în mare parte, nu au fost reparate după trecerea inundațiilor produse în trecut; - depozitarea unor materiale diverse în secțiunea de scurgere a cursurilor de apă; - secțiunea de curgere a apei pe sub poduri și podețe este în mare parte subdimensionată; - localități pe teritoriul cărora s-au produs importante alunecări de teren active care au afectat locuințe, 	<ul style="list-style-type: none"> - existența „Planului județean de apărare împotriva dezastrelor”, care conține prevederi legate de protecția și intervenția în caz de dezastre naturale; - existența legislației, la nivel național, privind realizarea hărților de risc la inundații (Legea 575/2001 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea V- Riscuri naturale și HG 447/2003 pentru aprobarea normelor metodologice privind modul de elaborare a hărților de risc natural la alunecări de teren și inundații); - posibilitatea ca Vâlcea să 	<ul style="list-style-type: none"> - neaplicarea prevederilor din legislația în vigoare favorizează continuarea producerii fenomenului de inundații cu distrugeri materiale și chiar pierderi de vieți omenești; - posibilitatea apariției unor fenomene naturale imprevizibile care să declanșeze alunecări de teren (ploi intense și prelungite, topirea bruscă a zăpezilor) - continuarea defrișărilor ilegale

	drumuri, terenuri agricole, situate cu precădere în zona subcarpatică și de-a lungul văilor adânci mărginite de versanți puternic înclinați;	devină un județ pilot în vederea întocmirii unor studii finanțate de Comunitatea Europeană privind alunecările de teren.	
Zone expuse la riscuri tehnologice			
-	<ul style="list-style-type: none"> - existența unităților industriale care prezintă riscuri tehnologice: - risc de accident tehnologic legat de industria minieră în localitatea Berbești, comuna Mateești; - zone care prezintă riscuri legate de industria chimică: Râmnicu Valcea, Govora, Horezu; - zone care prezintă potențial de accident tehnologic legat de avariarea construcțiilor hidrotehnice: lacurile de acumulare de la Brădișor, Turnu, Călimănești, Dăești, Rm. Vâlcea, Râureni, Govora, Băbeni, Ionești, Zăvideni, Drăgășani; - prezența unor areale cu potențial de poluare cu petrol și apă sărată localizate în partea centrală și de sud a județului; - existența riscului expunerii 	<ul style="list-style-type: none"> - existența programelor comunitare de implementare a directivelor comunitare și susținere a intervențiilor în domeniul mediului și implicit a riscurilor tehnologice; - adaptarea și aplicarea legislației comunitare în domeniul riscurilor tehnologice - Directiva Seveso; - partea de sud a județului face parte din « Zona de planificare de urgență în caz de accident nuclear »; - cadrul legislativ oferit de Legea Protecției Civile nr. 124/1995 care conține prevederi și direcții de intervenție legate de accidentele tehnologice. 	<ul style="list-style-type: none"> - disponibilitatea redusă de utilizare a fondurilor europene destinate acestui domeniu; - posibilitatea producerii de accidente tehnologice din cauze naturale (inundații, cutermure, furtuni puternice)

	<p>la radioactivitate provenită de la centrala nucleară de la Koslodui;</p> <ul style="list-style-type: none"> - managementul defectuos al întreprinderilor; - gradul ridicat de uzură a instalațiilor industriale. 		
Patrimoniul natural și construit			
<i>Patrimoniul natural</i>			
<ul style="list-style-type: none"> - existența a numeroase arii naturale protejate de categorii variate – parc național, monument al naturii, rezervație naturală, rezervație avifaunistică; - instituirea a 9 arii naturale protejate ca Situri comunitare, parte a rețelei ecologice Natura 2000; - grad de naturalitate ridicat; - existența planurilor de management pentru ariile naturale protejate. 	<ul style="list-style-type: none"> - management insuficient al ariilor naturale protejate; - lipsa unui control ferm în administrarea ariilor protejate, care a dus la defrișări ilegale - neintegrarea în circuite pentru ecoturism a ariilor protejate din județ. 	<ul style="list-style-type: none"> - programe de valorificare și promovare a patrimoniului natural protejat ca resursă pentru dezvoltarea ecoturismului. 	<ul style="list-style-type: none"> - degradarea ecosistemelor din cadrul ariilor protejate ca urmare a activităților necontrolate; - dispariția unor specii floristice și faunistice.
<i>Patrimoniul construit</i>			
<ul style="list-style-type: none"> - spațiu de locuire ocupat din cele mai vechi timpuri, străbătut de drumul istoric și strategic al Oltului, deținând mărturii valoroase ale culturii neolitice, ale 	<ul style="list-style-type: none"> - disparități în dispersia teritorială a monumentelor istorice, partea centrală și sud – vestică a județului având un număr semnificativ mai redus de 	<ul style="list-style-type: none"> - valorificarea prin forme de turism durabil a patrimoniului cultural, fapt ce ar aduce beneficii inclusiv în protejarea monumentelor; 	<ul style="list-style-type: none"> - degradarea treptată a fondului de patrimoniu cultural existent în lipsa unor intervenții urgente pentru reabilitarea, restaurarea și conservarea

<p>civilizației antice și medievale dar și ale epocilor mai recente;</p> <ul style="list-style-type: none"> - existența unui patrimoniu cultural construit bogat, care cuprinde 798 de monumente, ansambluri și situri, clasificate și protejate prin lege, dintre care unele cu elemente de unicitate și valoare deosebită (cule, mănăstiri, biserici de lemn); - prezența unui monument înscris în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO – ansamblul mănăstirii Hurezi; - existența unei zone extinse situate în arealul submontan și, parțial, montan al județului cu concentrare foarte mare de valori de patrimoniu cultural construit; - prezența unor peisaje culturale asociative remarcabile care includ biserici și ansambluri mănăstirești ce constituie amprenta arhitecturală recunoscută a județului. 	<p>valori de patrimoniu decât arealul subcarpatic;</p> <ul style="list-style-type: none"> - lipsa documentațiilor specifice de urbanism pentru zone protejate (PUZCP) pentru majoritatea localităților ce includ monumente istorice clasate, ceea ce conduce la deficiențe în protejarea acestora; - existența unui număr de 82 de monumente istorice aflate în pericol, cu diverse stadii de degradare a părților componente sau chiar de ansamblu, dintre care 13 lăcașuri de cult și 3 monumente laice sunt în stare critică (structură grav afectată, stare de colaps, pericol de prăbușire); - valorificare insuficientă a zonelor cu concentrare mare de patrimoniu cultural; - monumente istorice valoroase cu accesibilitate redusă. 	<ul style="list-style-type: none"> - renovările publice sau mixte 	<p>acestuia;</p> <ul style="list-style-type: none"> - nerespectarea legislației în vigoare privind prescripțiile de construire permise în vecinătatea monumentelor istorice; - pierderea identității zonei prin exploatarea turistică necorespunzătoare a monumentelor sau acceptarea kitsch-ului în configurarea construcțiilor noi; - presiuni asupra fondului de patrimoniu cultural construit datorate intereselor economice, în localitățile cu nivel mai ridicat de dezvoltare.
--	--	--	--

Rețeaua de localități			
<ul style="list-style-type: none"> - densitate ridicată a localităților urbane și rurale, superioară mediei pe țară, cu concentrare foarte mare în arealul subcarpatic (în special în jurul mun. Râmnicu Valcea, precum și în partea centrală a județului); - grad de urbanizare în creștere, determinat de numărul ridicat de localități urbane, rezultat al dinamicii accentuate a declarării de orașe; - prezența municipiului Râmnicu Valcea – centru economic și administrativ de nivel regional, cu capacitatea de a-și consolida rolul de pol regional conform definiției în practica europeană; - prezența unor orașe – stațiuni turistice, care susțin dezvoltarea economică a județului; - tendință de diversificare a profilului funcțional al orașelor, în special prin dezvoltarea sectorului 	<ul style="list-style-type: none"> - structură relativ dezechilibrată a rețelei de localități, din care sunt absente unele categorii de mărime, caracterizată de predominanța orașelor mici și foarte mici (81,8%); excepție fac doar municipiul Râmnicu Vâlcea (categoria oraș mare) și municipiul Drăgășani (la limita dimensională inferioară a orașelor mijlocii); - mărimi medii ale orașului și comunei inferioare valorilor medii la nivel național; - prezența unui număr important de sate foarte mici (sub 100 locuitori), ceea ce ridică probleme în asigurarea dotării, echipării și accesibilității acestora; - orașele mici, nou declarate păstrează parțial fizionomie și funcționalități rurale - procent foarte ridicat de localități urbane cu un nivel insuficient sau foarte scăzut de dotare și echipare edilitară, fapt evidențiat de 	<ul style="list-style-type: none"> - prezența unor axe majore de transport (viitoarea autostradă pe traseul coridorului IV, drum expres pe direcția est – vest, linie CF cu viteză până la 160km/h) care vor contribui la consolidarea rolului teritorial al localităților din zona de influență; - posibilitatea constituirii unei zone periurbane în jurul municipiului Râmnicu Vâlcea; - posibilitatea accesării fondurilor structurale pentru creșterea nivelului de dotare și echipare a localităților. 	<ul style="list-style-type: none"> - interes redus pentru sprijinirea dezvoltării orașelor mici prin politici specifice; - continuarea tendinței de declarare insuficient motivată a unor orașe sau de fragmentare a unor comune; - lipsă de fermitate în controlul ce ar trebui exercitat de administrația publică asupra tendinței de extindere nejustificată a intravilanului localităților; - accentuarea decalajelor de dezvoltare socio – economică între urban și rural.

serviciilor; - structură echilibrată a comunelor din punct de vedere al dimensiunii demografice.	neîndeplinirea indicatorilor minimali de definire conform Legii nr. 350/2001; în situația cea mai gravă se află orașele nou declarate Băbeni, Berbești, Bălcești, dar și Ocnele Mari; - existența în partea central sudică a județului a unei zone profund rurale (lipsite de orașe pe o rază de 25-30 km), cu infrastructură tehnică și un nivel mai scăzut de dezvoltare socio-economică.		
Infrastructura socio - culturală			
- rețea relativ echilibrată de unități de învățământ cu rol teritorial (gimnazial și liceal); - învățământ superior privat bine reprezentat și în dezvoltare; - asistență medicală primară relativ bună acordată prin rețeaua de unități sanitare care asigură prezența a cel puțin un medic și un cadru sanitar mediu în fiecare UAT (singura excepție fiind comuna Lăcusteni);	- reducerea numărului de unități școlare, în principal prin scăderea drastică a numărului de grădinițe (cu 90%) și prin reorganizarea învățământului primar și gimnazial; - disparități teritoriale importante din punct de vedere al indicatorilor referitori la învățământ: număr ridicat de elevi pe sală de clasă (peste 30) în urban (Drăgășani, Horezu, Berbești, Călimănești), față de 10 elevi/sală de clasă în	- ridicarea nivelului economic al localităților și, implicit, al bugetelor locale, care ar putea fi utilizate pentru modernizarea și extinderea dotărilor socio – culturale; - existența unei baze legislative a învățământului armonizată cu normele europene; - posibilitatea accesării fondurilor structurale; - promovarea parteneriatelor în dezvoltarea dotărilor cu	- necorelarea strategiilor din domeniul educației cu nevoile de dezvoltare socio – economică și continuarea experimentărilor empirice privind organizarea sistemului de învățământ; - condițiile neatractive din mediul rural pentru cadrele de specialitate din învățământ sau sănătate; - abandonul școlar, mai ales în mediul rural; - intensificarea fenomenului migrației personalului tânăr,

<ul style="list-style-type: none"> - bună asigurare a serviciilor medicale în mediul urban; - asistență socială asigurată prin 15 centre publice și private pentru copii și 5 centre publice pentru adulți; - rețea de instituții culturale variată: 2 teatre, Filarmonică de stat, case de cultură, cămine culturale, muzee, biblioteci; - dotări sportive bine reprezentate și în extindere, în principal în mediul urban; - dezvoltare constantă a unităților financiar – bancare, atât în mediul urban cât și în 21 de comune; - acoperire teritorială satisfăcătoare cu dotări juridice (tribunale și judecătoria). 	<p>9 comune;</p> <ul style="list-style-type: none"> - existența unor zone compacte în mediul rural (în nordul și centrul județului), cu un număr mai mic de 10 elevi/cadru didactic, care indică o organizare deficitară a învățământului; - lipsa învățământului profesional și postliceal în mediul rural; - servicii sanitare deficitare în mediul rural, în care revin în medie 1568 locuitori/medic, areale extinse având valori și mai ridicate (2500 loc./medic în 10 comune din nord – est, sud și partea central-vestică) - distribuție teritorială dezechilibrată a asistenței medicale de specialitate (spitale, policlinici), grupate exclusiv în zona central estică a județului, orașul Berbești și arealul adiacent fiind fără acoperire; - capacitate de supraveghere medicală în spitale mai redusă decât media națională (5,67 paturi la mia 	<p>rol teritorial;</p> <ul style="list-style-type: none"> - existența programului național prioritar pentru proiectarea și construirea de sedii și așezăminte culturale în localități din mediul rural și mic urban, lansat de Ministerul Culturii și Cultelor; - lansarea programului prioritar privind reabilitarea și modernizarea infrastructurii culturale din mediul rural, de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin accesarea Fondului European Agricol pentru Dezvoltare Rurală. 	<p>înalt specializat din învățământ și sănătate;</p> <ul style="list-style-type: none"> - schimbarea destinației spațiilor pentru cultură din mediul rural; - fonduri insuficiente pentru reabilitarea și modernizarea unităților de învățământ, sănătate, cultură.
--	---	--	---

	<p>de locuitori);</p> <ul style="list-style-type: none"> - nivelul de trai scăzut din mediul rural împiedică accesul la serviciile de sănătate private; - număr redus de farmacii, circa 50% din comune nu dispun nici măcar de punct farmaceutic; - existența a două orașe (Berbești, Băile Olănești) și a 8 comune fără instituții culturale – case de cultură, respectiv, cămine culturale; - reprezentare mai redusă a unităților bancare în mediul rural. 		
<i>Echiparea tehnico - edilitară</i>			
<ul style="list-style-type: none"> - localitățile urbane beneficiază de sisteme centralizate de alimentare cu apă și canalizare a apelor uzate. - alimentare cu energie electrică asigurată pentru toate localităților urbane și rurale (cu o singură excepție – schitul Pahomie); - creștere constantă a numărului de abonamente la telefonie fixă, dar și a 	<ul style="list-style-type: none"> - număr mic de localități rurale care beneficiază de sisteme de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate: din totalul de 78 comune doar 29 au sistem de alimentare cu apă, dintre acestea doar 9 au sistem de canalizare al apelor uzate; îmbunătățirea situației necesită investiții mari pentru asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în toate 	<ul style="list-style-type: none"> - existența unor programe guvernamentale de susținere a unor investiții în domeniul reabilitării și extinderii rețelelor de apă, canalizare și epurare a apelor uzate; - cerințele cuprinse în directivele europene care impun extinderea și modernizarea serviciilor publice de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate; 	<ul style="list-style-type: none"> - risc permanent de degradare a factorilor de mediu din cauza numărului redus de localități cu instalații centralizate de apă și canalizare, în special în cazul localităților care au alimentare cu apă în sistem centralizat, dar nu au sistem de canalizare și epurare a apelor uzate; - depopularea spațiului rural în lipsa intervențiilor prompte în ceea ce privește

<p>telefoniei mobile în centrele urbane și în spațiile rurale mai izolate pretabile la acest tip de comunicare.</p>	<p>localitățile;</p> <ul style="list-style-type: none"> - sursele de apă, atât cele de suprafață cât și cele subterane, nu asigură cantitatea de apă pentru care au fost realizate, cauzele fiind exploatarea intensă, nivelul hidrostatic al apelor subterane scăzut datorat amenajărilor hidrotehnice existente și a secetelor din ultimii ani; - stațiile de epurare aflate în funcțiune nu asigură calitatea efluentului, cerută de norme în vigoare, datorită faptului că primesc un amestec de ape uzate (menajere, industriale și pluviale) într-o cantitate mai mare decât cea pentru care au fost proiectate; - procesul tehnologic cu care funcționează stația de epurare din orașul Călimănești nu asigură și epurarea apelor minerale provenite din curele balneare și a apelor geotermale utilizate ca agent termic; - localitățile urbane Râmnicu 	<ul style="list-style-type: none"> - serviciile publice de alimentare cu apă și canalizare, prin dimensiunea lor socială, asigură locuri de muncă pentru un număr mare de salariați, dar mai ales asigură populației condiții optime de trai. 	<p>echiparea cu instalații centralizate de apă și canalizare.</p>
---	---	--	---

	<p>Vâlcea, Drăgășani, Horezu, Călimănești, Olănești, Govora, Voineasa, Ocnele Mari, Brezoi, Bălcești, Băbeni și Berbești au stații de epurare ape uzate, care fie nu funcționează cu randament maxim (Călimănești și Drăgășani randament 42–51%, Râmnicu Vâlcea randament 60–70%), fie funcționează defectuos, sunt subdimensionate sau necorespunzător exploatate (Bălcești, Călimănești, Brezoi);</p> <ul style="list-style-type: none"> - sistemul actual de canalizare al apelor uzate funcționează în sistem unitar, ceea ce duce la depășirea debitului de funcționare al stațiilor de epurare; - lipsa alimentării cu energie electrică a 283 gospodării din 87 localități rurale parțial electrificate, ca și a 52 gospodării din mediul urban (Bălcești, Băbeni, Râmnicu Vâlcea, Drăgășani, Băile Olănești); Schitul Pahomie este complet neelectrificat; 		
--	--	--	--

Locuirea			
<ul style="list-style-type: none"> - creștere constantă a fondului de locuințe; - prezența unor areale rurale, situate în estul municipiului Râmnicu Vâlcea și partea central – sudică a județului, cu un fond de locuințe bogat cantitativ (peste 500 locuințe/1000 locuitori, sub 1,94 locuitori/locuință) 	<ul style="list-style-type: none"> - valori ale indicatorilor de locuire care reflectă confortul inferioare mediei pe țară: 32,6mp suprafață locuibilă/o locuință, 13,7mp suprafață locuibilă/persoană - zonă cu un fond mai scăzut de locuințe (sub 400 locuințe/1000 locuitori), desfășurată pe valea Oltului, adiacent municipiului Râmnicu Vâlcea; - calitate slabă a locuirii în mediul rural din cauza gradului scăzut de dotare al locuințelor: doar 10,7% alimentare cu apă în locuință și 9,3% canalizare în locuință; - insuficiența fondului de locuințe sociale. 	<ul style="list-style-type: none"> - existența Agenției Naționale pentru Locuințe; - finanțare europeană prin fonduri structurale; - facilități bancare pentru reabilitarea și consolidarea locuințelor private. 	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea nejustificată a prețului locuințelor; - creșterea cererilor pentru locuințe sociale din cauza scăderii nivelului de trai; - lipsa forței de muncă specializate în construcții din cauza emigrării.
Infrastructurile tehnice majore			
Gospodărirea apelor			
<ul style="list-style-type: none"> - situarea județului în Regiunea de Dezvoltare Sud–Vest, a cărei rețea hidrologică și configurație a reliefului, îi conferă rolul energetic principal în 	<ul style="list-style-type: none"> - poluarea acviferului în lungul conductelor de transport a produselor petroliere și a saramurii de la exploatarea zăcămintelor de sare; 	<ul style="list-style-type: none"> - elaborarea planului de management al bazinului hidrografic Olt, principalul instrument de implementare a Directivei Cadru 2000/60/UE în domeniul 	<ul style="list-style-type: none"> - managementul deficitar al resurselor de apă provoacă scăderea calității vieții

<p>România, prin exploatarea potențialului apelor curgătoare care traversează regiunea: fluviul Dunărea, râurile Jiu și Olt;</p> <ul style="list-style-type: none"> - rețea hidrografică cu densitate ridicată, în special în zona muntoasă a județului, și scurgere medie multianuală ridicată de asemenea; - teritoriul județului este traversat de râurile Lotru și Olt, râuri pe care se află importante lucrări hidrotehnice (acumulări) cu rol energetic și de alimentare cu apă; - resursa specifică utilizabilă în regim natural, raportată la populația actuală a județului, este de cca. 3.750,5 m³/loc/an, superioară mediei pe țară, de 2.705 m³/loc/an și apropiată de media europeană, care este de 4.000 m³/loc/an; - calitatea apelor de suprafață se înscrie în categoriile I și II 	<ul style="list-style-type: none"> - poluare istorică a acviferului în arealul de la Ocnele Mari – Ocnița (zona pâraului Sărat și a haldelor de șlam); - cantități mari de ape uzate provenite de la platforma chimică (cca. 60% din cantitatea totală de apă uzată) deversate direct în râurile Olt și Govora; 	<p>apei, care are ca țintă atingerea “stării bune” a apelor până în anul 2015, ceea ce va asigura aceleași condiții de viață, din punct de vedere al apelor, pentru toți cetățenii;</p> <ul style="list-style-type: none"> - legislația din domeniul apelor este armonizată cu legislația europeană; - posibilitatea accesării fondurilor nerambursabile, în scopul rezolvării problemelor de mediu. 	
---	---	--	--

<i>Amenajări pentru agricultură</i>			
<ul style="list-style-type: none"> - existența amenajărilor de îmbunătățiri funciare pe suprafețe mari (peste 90.000 ha.): irigații, desecări, combaterea eroziunii solului; - existența „Asociației utilizatorilor de apă pentru irigații”. 	<ul style="list-style-type: none"> - imposibilitate de exploatare în condiții de eficiență economică a suprafețelor amenajate din cauza procesele de degradare și distrugere petrecute după 1990; - gradul redus de utilizare a amenajărilor de irigații; - dificultăți în aplicarea udărilor în perioada secetoasă datorită mulțimii de proprietari și diversității culturilor; - disfuncționalități în întreținerea și exploatarea amenajărilor de combatere a eroziunii solului cu consecințe în diminuarea efectului acestora asupra solului; - disfuncții în lucrările de întreținere și reparații în amenajările pentru desecări (decolmatări, curățire vegetație). 	<ul style="list-style-type: none"> - programe de finanțare europene cu măsurile specifice legate de dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii rurale. 	<ul style="list-style-type: none"> - incapacitatea utilizatorilor apei pentru irigații de a – și achita datoriile financiare față de ANIF (Administrația Națională a Îmbunătățirilor Funciare) cu consecințe asupra relațiilor ANIF – utilizatori și implicit a gradului de utilizare a sistemelor de irigații.
<i>Infrastructura de transport</i>			
<ul style="list-style-type: none"> - poziție geografică favorabilă a județului, care este străbătut de coridorul paneuropean IV rutier și de 	<ul style="list-style-type: none"> - lipsa autostrăzilor; - drumuri naționale care nu corespund cerințelor 	<ul style="list-style-type: none"> - existența programelor naționale de modernizare a sectorului rutier; 	<ul style="list-style-type: none"> - deplasarea transportului feroviar spre cel rutier; - alocarea unor resurse reduse

<p>Rețelele trans- europene rutieră și feroviară TEN-R și TEN-F;</p> <ul style="list-style-type: none"> - bună densitate a drumurilor publice (37,6 km/100km²) față de media națională (33,5 km/100km²); - pondere ridicată a drumurilor naționale (9 trasee, dintre care un drum european – E 81); 	<p>traficului actual, având doar două benzi sau capacitate portantă scăzută (DN 67);</p> <ul style="list-style-type: none"> - starea precară a unui procent ridicat de drumuri locale, județene și comunale (54% nemodernizate), majoritatea fiind situate în areale rurale din partea central- sudică a județului; - lipsa variantelor ocolitoare ale localităților duce la îngreunarea traficului și poluarea fonică și cu noxe a zonelor urbane; - tronsoane de drumuri afectate de alunecări de teren și căderi de pietre (pe Valea Oltului - DN 7, DN 7D, DJ 678B, DJ678E, DJ 678A, DJ 658, DJ 643, DJ 703M, DJ 703F, DJ 676, DJ 677A, DJ 643B, precum și pe numeroase drumuri comunale); - disfuncții în traficul rutier din cauza stării unor poduri pe: DN 64 (în Păușești și Slătioara), DN 67(Bunești, Păușești-Maglași), DN 67B (Măciuca, Lăcusteni, Crețeni), DN 7 (Râul Vadului); 	<ul style="list-style-type: none"> - existența programelor de dezvoltare a rețelei naționale de căi ferate; - posibilitatea accesării fondurilor structurale europene prin Programul Operațional Sectorial de Transport; - construirea autostrăzii pe traseul coridorului IV pan-european. 	<p>pentru dezvoltarea sistemelor de transport rutier și feroviar;</p> <ul style="list-style-type: none"> - fonduri insuficiente la bugetele locale pentru modernizarea rețelei rutiere locale; - lipsa parteneriatelor între administrațiile locale pentru cooperare în proiecte de infrastructură; - schimbări în configurația traseelor europene care să evite teritoriul național; - diminuarea volumului transportului de călători și marfă în condițiile unei recesiuni economice.
---	--	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> - densitate foarte scăzută a rețelei feroviare (28,3km/1000km²); - inexistența căilor ferate electrificate; - viteză de circulație scăzută pe calea ferată din cauza stării avansate de uzură a rețelei feroviare; - treceri la nivel ale rețelei rutiere cu calea ferată neamenajate (municipiul Râmnicu Vâlcea, Drăgășani – Arcești); - halte de mișcare lipsite de surse de apă potabilă: Copăceni, Cornet, Fișcălia, Zăvideni, Zlătărei. 		
<i>Producția și transportul energiei electrice</i>			
<ul style="list-style-type: none"> - potențial energetic foarte ridicat, județul având un aport deosebit la susținerea funcționării Sistemului Energetic Național (71,57% din totalul producției hidroelectrice); - cea mai mare parte a energiei electrice se produce în condiții optime, avantajoase pentru mediu, în hidrocentralele de pe râurile Olt și Lotru, fiind 	<ul style="list-style-type: none"> - vârsta înaintată a unor hidroagregate și epuizarea duratei de viață; - liniile electrice subterane (LES), în special cele de 20kV sunt în mare parte învechite, având vârsta medie de funcționare depășită; - sisteme de iluminat public depășite fizic și moral, cu randamente mici, costuri mari, mai ales în mediul 	<ul style="list-style-type: none"> - accesarea unor finanțări nerambursabile în vederea reabilitării și redimensionării sistemelor de utilități; - interconectarea centralelor termice în scopul extinderii cogenerării (energie electrică + termică). 	<ul style="list-style-type: none"> - secetă prelungită pe parcursul mai multor ani care poate afecta potențialul și alimentarea cu energie electrică a județului; - întreruperi ale furnizării cu energie electrică datorate uzurii avansate a unei părți a liniilor electrice.

<p>nepoluante, ușor de întreținut și eficiente;</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezența unor stații electrice, rețele și posturi de transformare modernizate. 	<p>rural;</p> <ul style="list-style-type: none"> - capacități energetice insuficiente pe anumite amplasamente, pentru a căror identificare sunt necesare studii de specialitate. 		
<p><i>Producția și transportul energiei termice</i></p>			
<ul style="list-style-type: none"> - numărul redus de apartamente debransate de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) Râmnicu Vâlcea arată că acest sistem livrează energie termică cu parametrii corespunzători și la un preț rezonabil; - existența în unele localități a unor locuințe colective și a dotărilor publice aferente, amplasate grupat, constituie premisa pentru realizarea unor dotări tehnico-edilitare (inclusiv alimentare centralizată cu căldură și apă caldă menajeră) moderne și fiabile: centrale de bloc sau de scară de bloc pe gaze naturale, pe deșeuri lemnoase sau pe combustibil lichid; - existența echipamentelor moderne a permis 	<ul style="list-style-type: none"> - debransarea parțială sau totală a unora dintre consumatorii de la SACET, în lipsa unor sisteme adecvate de echilibrare în timp real a rețelilor primare și secundare și a instalațiilor interioare; - uzura fizică și morală a rețelilor (în special cele secundare), precum și a instalațiilor interioare constituie un element negativ care conduce la scăderea confortului, creșterea pierderilor și a costului Gcal; - desființarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică într-o serie de localități a condus la folosirea de către locatarii blocurilor a unor sisteme improvizate de alimentare cu căldură care sunt 	<ul style="list-style-type: none"> - existența programului național pentru reabilitarea termică a clădirilor care va contribui la creșterea confortului termic și reducerea consumului de combustibil; - posibilitatea de montare a unor sisteme moderne de racordare la SACET (puncte termice de scară de bloc sau de apartament), va permite reducerea riscurilor în funcționare, a poluării mediului, precum și a costurilor specifice, crescând gradul de control al utilizatorilor finali asupra sistemelor de alimentare cu energie termică. 	<ul style="list-style-type: none"> - montarea de instalații de încălzire centrale sau locale improvizate, precum și lipsa întreținerii corecte a lor poate conduce la intoxicații, incendii sau explozii.

<p>instalarea de sisteme de încălzire de apartament corespunzătoare din punct de vedere tehnic și al siguranței în funcționare.</p>	<p>necorespunzătoare din punct de vedere tehnic, sanitar sau al riscului de incendiu;</p> <ul style="list-style-type: none"> - izolarea termică necorespunzătoare a clădirilor conduce la inconfort termic, consum mare de energie, apariția condensului, degradarea clădirilor. 		
<p><i>Gaze naturale și fluide combustibile</i></p>			
<ul style="list-style-type: none"> - alimentarea localităților importante din zona sudică a județului Vâlcea, precum și de pe Valea Oltului, prin intermediul unui sistem de conducte de transport orientate vest-est și nord-sud; - existența unor zone de siguranță de-a lungul conductelor a căror valoare s-a păstrat constantă de-a lungul timpului și, în prezent, poate fi redusă în anumite cazuri la 40 m; - amplasarea Stațiilor de reglare măsurare predare (SRMP) pe terenuri care aparțin SNTGN TRANSGAZ; 	<ul style="list-style-type: none"> - lipsa sistemelor de alimentare cu gaze naturale în zona central – vestică și de nord a județului Vâlcea din cauza dificultăților de montare (condițiile de relief), a izolării localităților și a structurii afânate a localităților existente; - amplasarea rețelelor de transport în zone care au fost introduse în intravilan și/sau au fost retrocedate conform Legii 18/1991 și în care accesul se face cu dificultate; - amplasarea rețelelor de transport pe trasee neparalele cu căile de comunicație și la distanță de acestea; 	<ul style="list-style-type: none"> - existența unor zăcăminte de gaze asociate în zona de sud-vest a județului; - reducerea consumului industrial de gaze naturale, creându-se astfel condiții pentru alimentarea consumatorilor casnici din rețelele existente; - tendință de eliminare a consumului de combustibil solid pentru încălzire și prepararea apei calde menajere și a buteliilor de aragaz pentru prepararea hranei și înlocuirea lor cu folosirea gazelor naturale; - existența exploatărilor de țiței în zona de sud-vest a județului; 	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea consumului de gaze naturale și a dependenței de acest tip de combustibil în localități prin montarea de centrale de bloc, de scară de bloc și de apartament; - nerespectarea distanțelor de siguranță dintre obiectivele construite și conductele de gaze; - lipsa spațiilor pentru amplasarea conductelor de gaze de-a lungul drumurilor (la șosele montarea conductelor ar trebui făcută pe ambele laturi pentru eliminarea traversărilor apropiate); - pericol de explozie și

<ul style="list-style-type: none"> - amplasarea conductelor de presiune medie, respectiv redusă de-a lungul căilor de comunicație; - amplasarea stațiilor de reglare de sector (SRS) pe terenuri care aparțin primăriilor; - prezența conductelor de transport țiței și gazolină care traversează partea sudică a județului; - posibilitatea aprovizionării continue a consumatorilor cu țiței, benzină, motorină, CLU etc. de la rafinării; - posibilitatea vehiculării fluidelor pe conducte în ambele sensuri, precum și pomparea de fluide petroliere diferite. 	<ul style="list-style-type: none"> - costul ridicat al investiției de realizare a sistemelor de conducte de transport; - necesitatea înlocuirii conductelor de transport gaze cu conducte cu grad sporit de siguranță, în cazul amplasării în culoarul de protecție a unor construcții care adăpostesc persoane; - creșterea continuă a prețului gazelor naturale; - amplasarea rețelelor de transport fluide combustibile pe trasee neparalele cu căile de comunicație; - dificultăți majore sau chiar imposibilitatea amplasării conductelor în unele zone care au devenit închise ca urmare a punerii în posesie sau cumpărării lor. 	<ul style="list-style-type: none"> - existența unor culoare de transport și a unor facilități (stații de pompare, depozite cu personal permanent) care pot deveni inclusiv trasee pentru tranzitarea teritoriului țării cu produse petroliere sau pentru exportarea produselor rafinate în România. 	<p>incendiu ca urmare a pierderilor de gaze naturale tranzitate, din cauza uzurii conductelor sau a nerespectării de către consumatori a prevederilor impuse de legislația în vigoare;</p> <ul style="list-style-type: none"> - creșterea poluării aerului în special în zonele alăturate celor în care sunt scoase kiturile de evacuare gaze de ardere / aspirație aer de ardere; - agresiunile infraționale care produc pagube transportatorilor de țiței în lipsa unui personal numeros și bine echipat; - pericol de explozii sau incendii rezultate din pierderile de fluide produse accidental sau rezultate din agresiunile infraționale; - poluarea solului și a pânzei de apă freatică din cauza uzurii conductelor, furturilor și diverselor accidente.
Surse regenerabile de energie			
<ul style="list-style-type: none"> - existența unor resurse de ape geotermale în arealul Călimănești exploatate prin 	<ul style="list-style-type: none"> - exploatarea necorespunzătoare a zăcămintelor conduce la 	<ul style="list-style-type: none"> - posibilitatea accesării fondurilor structurale pe POS de mediu; 	<ul style="list-style-type: none"> - accidente sau inconfort în cazul unei exploatări necorespunzătoare a apelor

<p>sisteme complexe în bune condiții și care crează premise pentru extinderea lor în viitor;</p> <ul style="list-style-type: none"> - lipsa radioactivității apelor geotermale din județul Vâlcea. 	<p>colmatarea forajelor și a conductelor cu sărurile care se depun prin scăderea presiunii la capul de forare;</p> <ul style="list-style-type: none"> - neutilizarea potențialului de energie solară sau eoliană în perioadele favorabile meteorologic. 	<ul style="list-style-type: none"> - extinderea sistemelor de încălzire și utilizare complexă a energiei geotermale pe baza experienței acumulate, ținând seama de noi soluții tehnologice și manageriale; - posibilitatea montării unor instalații solare locale de preparare a apei calde menajere și, pe viitor, a unor alte surse de energie pornind de la energia solară, în special în zonele izolate cu potențial turistic; - utilizarea pentru încălzire a deșeurilor de lemn, precum și a peștelor din rumeguș de lemn. 	<p>geotermale, care au o temperatură și un debit constant;</p> <ul style="list-style-type: none"> - reintroducerea în pânza freatică a unor ape geotermale folosite cu temperatură prea ridicată, care pot afecta starea pânzei freatice.
<i>Rețele de telecomunicații</i>			
<ul style="list-style-type: none"> - rețea de telecomunicații relativ extinsă; - înlocuirea liniilor de telecomunicații vechi (pe bază de cupru) cu fibre optice; - dezvoltarea concurenței în telecomunicații (după privatizarea ROMTELECOM) prin extinderea ariei de activități a unor companii și în 	<ul style="list-style-type: none"> - cost relativ ridicat al serviciilor de telecomunicații; - teledensitate redusă în mediul rural; - costul ridicat al aparatelor și al serviciilor de telefonie mobilă. 	<ul style="list-style-type: none"> - reducerea prețurilor în telefonie fixă datorită dezvoltării concurenței și a posibilității de a folosi fibra optică de 110 kV și în telecomunicații, - ritm rapid de dezvoltare a telecomunicațiilor pe plan mondial; - apariția și dezvoltarea unor aplicații noi ale telecomunicațiilor în diverse 	<ul style="list-style-type: none"> - nivelul de trai redus care limitează cererea și oportunitățile investiționale; - capacitate redusă de atragere și utilizare a fondurilor europene.

<p>domeniul telefoniei fixe;</p> <ul style="list-style-type: none"> - acoperire bună a județului cu telefonie mobilă (Orange, Vodafone, Cosmote, Zapp) ca alternativă la telefonie fixă; - introducerea fibrei optice pe liniile de 110 kV, ceea ce permite folosirea lor și pentru telecomunicații. 		<p>domenii de activitate;</p> <ul style="list-style-type: none"> - creșterea atractivității țării pentru investitorii străini. 	
<p><i>Amenajări pentru gestionarea deșeurilor menajere și industriale</i></p>			
<ul style="list-style-type: none"> - în execuție depozit ecologic de deșuri menajere amplasat în apropierea Municipiului Rm. Vâlcea; - depozite de deșuri menajere care respectă reglementările de mediu la Govora și Călimănești. 	<ul style="list-style-type: none"> - depozitele industriale nepericuloase (bataluri, depozite de cenușă și zgură, halde de steril) aparținând SC. C.E.T S.A., SC Uzinele Sodice Govora SA, exploatărilor miniere de la Râmnicu Vâlcea, Berbești, Alunu care nu corespund în totalitate cerințelor de protejare a mediului înconjurător; - depozit de deșuri periculoase la SC Olchim SA la care, deși s-a sistat activitatea de depozitare, lucrările de închidere a depozitului urmează să se efectueze până în 2010; - depozite de deșuri menajere care nu respectă 	<ul style="list-style-type: none"> - existența programelor comunitare de susținere a investițiilor în domeniul managementului deșeurilor; - planul de Implementare a Directivei comunitare 99/31/CE (directiva privind depozitarea deșeurilor); - existența Planului Județean de Gestionare a Deșeurilor Vâlcea - 2007 elaborat de Agenția pentru Protecția Mediului Vâlcea; - proiectul în derulare « Managementul Integrat al deșeurilor municipale în județul Vâlcea », scopul fiind implementarea unui nou sistem de colectare, închiderea depozitului Râureni, construirea unei 	<ul style="list-style-type: none"> - nivelul critic scăzut al populației față de problema deșeurilor.

	<p>reglementările de mediu la Drăgășani, Horezu, Călimănești;</p> <ul style="list-style-type: none"> - numărul insuficient al platformelor de deșeuri existente, amplasarea și amenajarea lor în marea majoritate necorespunzătoare; - existența depozitelor de deșeuri menajere din zona rurală, neamenajate, improvizate, amplasate în locații nepotrivite, care nu respectă normele autorizării din punct de vedere al protecției mediului, constituind surse de poluare a factorilor de mediu. 	<p>stații de compost, construirea unui depozit ecologic de deșeuri la Fețeni;</p> <ul style="list-style-type: none"> - existența cadrului legal pentru desfășurarea activității de depozitare a deșeurilor care, în momentul de față, îl constituie <i>Hotărârea Guvernului nr. 162 / 2002 privind depozitarea deșeurilor</i>. 	
Zonificarea teritoriului			
<ul style="list-style-type: none"> - structură echilibrată a fondului funciar favorizată de cadrul natural variat, în care suprafața silvică și terenurile agricole dețin ponderi importante (50,4% și, respectiv 42,7%), constituind suportul pentru dezvoltarea funcțiunilor economice specifice; - prezența unei zone cu profil economic complex – industrial, agrar, turistic – 	<ul style="list-style-type: none"> - prezența unei zone predominant agricole în partea centrală și sudică a județului, corespunzând platformei Oltețului și Cotmenei, cu o structură economică primară și un caracter puternic ruralizat, infrastructură tehnică deficitară, lipsită de centre urbane cu excepția orașului nou declarat Bălcești (cu fizionomie încă rurală); 	<ul style="list-style-type: none"> - valorificarea diferențiată a potențialului natural, uman și economic, în funcție de specificul fiecărei zone, prin accesarea fondurilor structurale pe domeniile specifice. 	<ul style="list-style-type: none"> - presiuni asupra terenurilor agricole generate de transformările sectorului secundar și nevoia de terenuri pentru industrie și servicii; - aglomerări și apariția unor relații de dependență accentuată, mai ales la nivelul forței de muncă, în zona de influență a municipiului Râmnicu Vâlcea;

<p>situată în arealul subcarpatic cu extensie pe limita estică a județului (definită de culoarul Oltului și axa Râmnicu Vâlcea - Horezu), cu resurse naturale variate, nivel de dezvoltare socio-economic ridicat, care include principalele centre economice și stațiuni turistice din județ;</p> <p>- existența unui areal montan extins în partea nordică a județului, care corespunde unei zone cu profil turistic și silvic, cu potențial natural deosebit pentru dezvoltarea activităților turistice, dar și cu resurse hidroenergetice importante.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - posibilități relativ limitate de exploatare a zonei forestiere care, deși extinsă, este constituită majoritar din păduri cu funcțiuni speciale de protecție; - posibilități insuficiente de valorificare a potențialului turistic natural și cultural deosebit din zona subcarpatică și montană din cauza infrastructurii turistice încă necorespunzătoare cantitativ și calitativ; - divizarea accentuată a fondului funciar agricol care duce la rezultate economice nesatisfăcătoare; - densitate scăzută a zonelor construite în mediul rural, accentuată de extinderi nejustificate ale intravilanelor, cu implicații negative în asigurarea echipării tehnico – edilitare a localităților. 		<ul style="list-style-type: none"> - tradiționalismul activităților primare din zona montană poate împiedica dezvoltarea unor funcțiuni complexe în centrele rurale; - condiționarea impusă de cadrul natural în arealul montan ar putea reduce posibilitățile de evoluție a structurilor economice.
2.2. STRUCTURA SOCIO -DEMOGRAFICĂ			
Evoluția populației și potențialul demografic			
- creșterea populației urbane, la nivel de județ, cu un ritm de creștere de 10%, în	- conturarea unor zone de declin demografic în sudul și nord-estul județului;	- populația în vârstă de muncă mai numeroasă din mediul urban, constituind o	- risc de depopulare în nord-estul și sudul județului în comunele Lăcusteni,

<p>perioada 1992-2005, contrar tendinței înregistrate la nivel național</p> <ul style="list-style-type: none"> - creșteri de peste 10% ale volumului populației înregistrate în comunele: Budești (10,3%), Dăești (10,7%), Păușești-Măglași (14,0%), Vlădești (19,0%) și Bujoreni (21,9%); dintre orașe, Băbeni înregistrează o creștere de populație semnificativă (7,7%) - ponderi ridicate ale populației tinere (0 – 14 ani) în rural, în special în partea de nord-est a județului, de peste 19% (Racoviță, Căinenii Mici, Titești, Perișani), precum și în comunele Alunu și Laloșu; - populația cu vârste cuprinse între 20 și 40 de ani se află aproximativ egal distribuită în cele două medii; - ponderea populației de 60 ani și peste semnificativ mai mică decât cea la nivel național (22% față de 33% în 2006) - raportul de dependență demografică mai mic față 	<ul style="list-style-type: none"> - scăderi de populație accentuate în mediul rural, mai ales în zona de sud a județului: Făurești (-59,6%), Sutești (-45,1%), Mădulari (-23,1%), Ladesti (21,9%), Ghioroiu (-21%), Roșiile (-21%), Orlești (-20%), Sușani (19,6%), Gușoeni (-17,1%), Scundu (-17,1%) și Glavile (-17,1%), comunele Runcu și Dănicei fiind singurele comune din estul județului cu scădere accentuată de populație (15 – 19%); - populație preponderent rurală în ultimii 30 de ani (54,6% în 2007); - mortalitatea infantilă în urban, în perioada 2002-2006, înregistrează o creștere de aproape 3 puncte procentuale, în condițiile scăderii natalității - scăderea populației județului cu un ritm mediu anual de 0,4% în ultimii 15 ani; - populația de 60 de ani și peste este dublă ca pondere în rural față de cea din mediul urban; 	<p>premiză pentru dezvoltarea activităților economice;</p> <ul style="list-style-type: none"> - populația tânără din zona rurală nord-estică a județului poate fi un factor de revigorare demografică și de atenuare a procesului de îmbătrânire deja instalat, numai dacă își menține ponderea crescută și-n următorii ani; - crearea unor servicii de asistență socială și a unor cămine de bătrâni în mediul rural poate avea ca rezultat reducerea mortalității și reducerea “presiunii sociale” asupra populației adulte, generată de raporturi de dependență din ce în ce mai mari; - adoptarea și susținerea unor politici pro-nataliste mai ales pentru mediul rural ar favoriza creșterea natalității. 	<p>Mădulari, Amărăști, Roșiile, Ghioroiu, Măciuca, Stănești, Lădești, Tetoiu și Glavile, unde se înregistrează scădere accentuată de populație, ponderi de peste 30% de populație vârstnică și raporturi de dependență demografică de peste 100%;</p> <ul style="list-style-type: none"> - migrarea populației tinere către zonele urbane prin lipsa ofertei locurilor de muncă din rural; - creștere a ratei de dependență demografică; - creștere a mortalității datorită dificultății de acoperire a cererii de servicii medicale (populația cu vârste de peste 70 de ani trăiește în proporție de peste 75% în mediul rural, ceea ce anticipează cererea mare de servicii medicale și de asistență socială ce se va profila); - instalarea unor fenomene de declin demografic în mediul rural (ritmul de scădere al populației rurale este de două ori mai mare (1,1%) față de cel al populației urbane);
--	--	--	---

<p>de cel la nivel național (57,5% față de 62,2%)</p> <ul style="list-style-type: none"> - natalitate de peste 12‰ în comune situate în nord-estul teritoriului: Căineni, Perișani, Racovița, dar și în extremitatea sudică: Laloșu și Făurești (cea mai mare valoare, 18,1‰) - județ cu mortalitate mică, la aproape două puncte procentuale sub media regională; mortalitate redusă în urban, (valori sub media națională în ultimii 15 ani); - sporuri naturale pozitive în municipiul Râmnicu Vâlcea (3,6‰) și în localitățile din jurul său, precum și în orașul Berbești (1,7‰) și comuna Făurești (7,5‰ cea mai mare valoare) - spor migratoriu pozitiv în comunele situate în jurul municipiului Râmnicu Vâlcea: Budești, Mihăești, Bujoreni, Păușești-Măglași, Runcu, Dăești și Vlădești, dar și în comunele din jurul orașelor Băbeni și Băile Olănești; 	<ul style="list-style-type: none"> - zona cu populația cea mai îmbătrânită demografic este localizată preponderent în partea rurală central-sudică a județului (Lădești, Măciuca, Stănești, Tetoiu, Glavile etc); - raportul de dependență demografică este aproape de două ori mai mare în rural față de urban (76,0% față de 39,9%); comunele cu valoarea acestui indicator peste medie se grupează în nord-estul, și partea central-sudică a județului; - natalitatea județului în 2006 are o valoare mult sub media națională datorită valorii reduse a acestui indicator în mediul rural; - spor natural negativ în 2006, datorat unei scăderi naturale accentuate în mediul rural (-7,3‰), arealul cu cele mai accentuate scăderi naturale de populație fiind situat în partea sudică a județului, care are și populația cea mai îmbătrânită (Zatreni, Stanesti, Valea Mare, 		<ul style="list-style-type: none"> - scăderea nivelului de trai prin diminuarea resurselor de muncă în special în unele orașe care ar trebui să reprezinte un suport de dezvoltare pentru zona rurală înconjurătoare (de ex. Bălcești, care înregistrează un raport de dependență de 80%, pe seama unui procent mare de populație vârstnică)
--	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - patru comune cu sporuri anuale pozitive în 2006, având un spor natural pozitiv și fiind și atrăgătoare ca destinație pentru migranți: Mitrofani, Bunesti, Bujoreni, Vladesti, din care ultimele trei sunt situate în nord-vestul municipiului Râmnicu Vâlcea; - structură pe sexe a populației relativ echilibrată, cu o ușoară tendință de feminizare în urban și masculinizare în rural; - densitate a populației mai mică decât media națională - populație relativ omogenă, din punct de vedere al grupurilor etnice (98,7% români), minimizând apariția unor eventuale conflicte interetnice. 	<p>Maciuca, Sirineasa, Gusoeni, Tetoiu, Sutesti Lădești, dar și în estul județului: Boisoara, Milcoiu și Dănicei;</p> <ul style="list-style-type: none"> - spor anual negativ în 2006 (-4,8‰), prin valori negative atât ale sporului natural, cât și ale celui migratoriu (-1,4‰); - valori foarte scăzute ale ratei migratorii înregistrate în nordul și nord-estul județului, în comunele: Voineasa, Boișoara, Titești, Perișani, Berislăvești și Sălătrucel. 		
Resursele de muncă			
<ul style="list-style-type: none"> - nu se manifestă diferențe majore între tendințele ocupaționale pentru bărbați și femei; - tensiuni mai mici pe piața muncii datorită scăderii 	<ul style="list-style-type: none"> - scăderea ratei de activitate și a ratei de ocupare coroborate cu o capacitate limitată de absorbție a forței de muncă ceea ce afectează negativ calitatea vieții - 	<ul style="list-style-type: none"> - dinamica pozitivă a sectorului terțiar datorită faptului că societatea evoluează spre o eră informațională, spre o intensă activitate financiar- 	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea indicelui de dependență economică coroborată cu creșterea sarcinii sociale exercitate asupra populației ocupate; - excesul de ofertă de forță de

<p>indicelui de substituire (raportul dintre populația între 15-24 ani și populația între 55-64 de ani);</p> <ul style="list-style-type: none"> - forță de muncă disponibilă, ieftină și cu calificări diverse, mai ales în stațiunile balneo-climaterice Băile Govora, Băile Olănești, Călimănești și orașul Bălcești; - o mai bună reprezentare a populației ocupate în mediul rural față de urbanul județului – comune în care ponderea populației ocupate în populația activă depășește 95%: Scundu, Stroești, Pietrari, Păușești, Dănicei, Cernișoara, Ștefănești; - populația ocupată este concentrată în cadrul grupei de vârstă 25-34 ani (34,5%) fiind cel mai bine reprezentată în structura socio-economică a populației cu vârsta cuprinsă între 35-44 ani (68,2%); - ponderea salariaților din totalul populației ocupate (70%) la nivelul județului 	<p>ponderi scăzute ale populației ocupate în comunele din nordul județului (Câineni, Malaia, Voineasa, Boișoara, Perișani, Racoviță);</p> <ul style="list-style-type: none"> - reprezentativitate crescută a grupei de vârstă 45-54 ani în cadrul populației inactive ceea ce creează o sarcină socială suplimentară asupra populației ocupate; - concentrarea populației inactive în mediul rural – comune cu peste 75% ponderea populației inactive: Câineni, Făurești, Crețeni, Boișoara, Pesceana, Stănești, Roșiile, Tetoiu, Sutești, Lungești, Lădești, Ghioroiu, Măciuca - structură pe sexe a populației ocupate ușor dezechilibrată, proporția medie județeană fiind de 56% bărbați și 44% femei; - pondere ridicată a ocupațiilor în gospodării proprii în mediul rural, aceștia reprezentând aproape o cincime din totalul populației ocupate a județului; 	<p>bancară coroborată cu rata scăzută, în prezent, a angajării în sectorul serviciilor oferă oportunități pentru crearea de noi locuri de muncă în servicii;</p> <ul style="list-style-type: none"> - fondurile alocate de către UE pentru dezvoltarea resurselor umane și constituirea unor asocieri între localitățile vâlcene pentru atragerea fondurilor europene, spre exemplu Asociația „Depresiunea Horezu” din care fac parte orașul Horezu și comunele Costești, Măldărești, Vaideeni și Slătioara; - creșterea numărului întreprinzătorilor privați și creșterea numărului de persoane active în sectorul privat, constituind alternativa de absorbție a forței de muncă; - parteneriate între instituțiile de instruire și angajatori; - dezvoltarea legăturilor informaționale între piața muncii și învățământ și între mediul de producție și învățământ; - existența alternativelor de 	<p>muncă tânără din mediul rural va exercita o presiune mare asupra pieței rurale a muncii, care este lipsită de capacitatea de a absorbi a acesteia; rezultatul va fi constituirea unor noi fluxuri de emigrație spre orașe, unde, de cele mai multe ori va spori numărul șomerilor;</p> <ul style="list-style-type: none"> - reducerea drastică a numărului și ponderii salariaților din mediul rural în populația ocupată; - tendință de concentrare puternică a forței de muncă în mediul urban, datorită gradului mare de industrializare, infrastructurii dezvoltate și existenței unui număr mare de societăți cu capital de stat, mixte cu capital străin și private; - creștere drastică a ratei șomajului în rândul tinerilor, dar și o cronicizare a șomajului de lungă durată cu efecte directe asupra calității vieții; - manifestări acute ale șomajului masculin în ruralul județului;
---	---	--	---

<p>se situează peste valoarea mediei naționale; orașe în care ponderea salariaților din total populație este de peste 25% - Horezu, Călimănești, Berbești, Băbeni și municipiul Râmnicu Vâlcea;</p> <ul style="list-style-type: none"> - tendință de creștere a numărului de salariați (cu circa 2%) înregistrată în anul anterior datorată sectorului de servicii; - cultură ridicată în ceea ce privește mobilitatea forței de muncă, circa un sfert din populația ocupată a județului având localizat locul de muncă într-o altă localitate din județ sau în alt județ, navetismul manifestându-se mai pregnant în cazul populației ocupate din mediul rural; - reședința de județ Râmnicu Vâlcea are o putere de atracție mare în interiorul județului ceea ce favorizează navetismul; - evoluție pozitivă a ratei șomajului în perioada august 2006 – noiembrie 2007; 	<ul style="list-style-type: none"> - zone cu scădere semnificativă (peste 50%) a numărului mediu de salariați în perioada 2002 - 2006 (comunele Alunu, Copăcenii, Ghioroiu, Mădulari, Malaia, Pietrari, Văideeni); - prevalența manifestării șomajului în rândul populației rurale (peste 60% din șomeri proveneau la 31 august 2007 din mediul rural) asociată cu creșterea ponderii șomerilor din mediul rural în numărul total de șomeri – comunele Alunu, Văideeni, Ștefănești, Frâncești, Zătreni și Oteșani - analiza încrucișată pe sexe și medii dezvoltate preponderența șomajului feminin în urban - municipiile Râmnicu Vâlcea și Drăgășani și orașele Călimănești și Berbești (peste 55% șomaj feminin din totalul de șomeri), și a celui masculin în ruralul județului – comunele Slătioara, Tetoiu, Roești, Făurești, Muereasca, Pesceana, Fântărești, Valea Mare, 	<p>dezvoltare economică (agricultură, turism, mică industrie, servicii specializate în unele centre urbane);</p> <ul style="list-style-type: none"> - modificarea mentalității persoanelor disponibilizate, în sensul unei atitudini active pe piața muncii, de căutare a unui loc de muncă și de reconversie profesională; - disponibilitatea forței de muncă pentru recalificare și dezvoltarea abilităților. 	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea migrației înregistrate în rândul populației cu înalt grad de pregătire profesională; - creșterea decalajului educațional între mediul urban și cel rural; - fiscalitate ridicată care determină creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii; - lipsa corelării și completării acțiunilor de încurajare a serviciilor care oferă locuri de muncă temporare cu cele care stimulează prelucrarea resurselor locale și turistice cu ofertă stabilă de locuri de muncă poate compromite șansele reechilibrării sociale și dezvoltării pe termen lung; - precarizarea / subevaluarea forței de muncă autohtone pe piața europeană a muncii; - slaba absorbție a fondurilor europene destinate dezvoltării resurselor umane datorită incapacității de asociere între localitățile vâlcene pentru absorbția fondurilor structurale – spre
--	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - distribuția pe sexe a șomerilor la nivel județean este echilibrată, cu o ușoară prevalență a șomajului feminin la nivel județean datorată manifestării fenomenului în mediul urban; - creșterea interesului privind înființarea de centre pentru formare profesională; - interes crescut pentru educația deschisă și învățământul la distanță. 	<p>Diculești (șomajul masculin de peste 65% din total);</p> <ul style="list-style-type: none"> - șomajul în rândul tinerilor este o realitate a județului Vâlcea - șomerii cu vârste cuprinse între 15 - 24 ani reprezentând un sfert din totalul șomerilor înregistrați la nivel județean; - șomaj pe termen lung – peste un sfert din totalul șomerilor înregistrați - cu consecințe negative asupra nivelului de trai și calității vieții comunitare, cauzat de ritmul lent și insuficiența investițiilor în activități generatoare de locuri de muncă; - grad ridicat de concentrare a șomerilor în orașe (Horezu și Berbești) și municipii (Drăgășani și, în special, municipiul Râmnicu Vâlcea) în care industrializarea ori activitățile industriale tradiționale au atras efective importante de forță de muncă, afectate în prezent de restructurare; - oferta insuficientă de locuri de muncă, instabilitatea 		<p>exemplu cinci primării și-au anunțat refuzul de a se asocia la începutul anului 2008: municipiul Drăgășani, orașul Berbești, comunele Alunu, Grădiștea și Popești;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ineficiența programelor de formare continuă și reconversie profesională a forței de muncă.
--	---	--	--

	<p>locurilor de muncă (sezoniere, pe durate determinate) și distribuția teritorială neuniformă a ofertelor de locuri de muncă;</p> <ul style="list-style-type: none"> - decalaj între pregătirea oferită de școală și cerințele pieței muncii; - lipsa capitalului local și inexistența unei culturi antreprenoriale; - lipsa centrelor de orientare profesională, insuficiența și neadecvarea programelor de reconversie a forței de muncă; - insuficiente facilități pentru formarea profesională continuă a populației active; - slaba adaptabilitate a forței de muncă la tehnologiile de vârf și mobilitate scăzută a forței de muncă între activitățile sectoriale. 		
2.3. STRUCTURA ACTIVITĂȚILOR			
Agricultura			
<ul style="list-style-type: none"> - fond funciar agricol important (43%), preponderent în jumătatea sudică a județului, care favorizează dezvoltarea 	<ul style="list-style-type: none"> - fragmentare excesivă a terenurilor agricole, evidențiată de suprafața medie foarte redusă a exploatațiilor individuale 	<ul style="list-style-type: none"> - posibilitatea accesării fondurilor structurale în cadrul Politicii Agricole Comunitare; 	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea suprafețelor de teren rămase necultivate; - presiuni asupra terenurilor agricole din cauza extinderii

<p>unei agriculturi diversificate;</p> <ul style="list-style-type: none"> - tradiție în creșterea animalelor (bazată pe suprafețele extinse de pășuni și fânețe – 25%), pomicultură, preponderent în zona subcarpatică și viticultură în arealul sud-estic centrat pe Drăgășani; - prezența unor zone cu activitate agricolă vegetală și zootehnică intensă și diversificată (producții performante peste media zonei la 3-4 culturi sau produse), care ocupă în principal arealul central și sudic al județului 	<p>(2,7 ha);</p> <ul style="list-style-type: none"> - număr redus de exploatații de tip asociativ juridice (11) sau familiale (4), precum și tendința scăzută de asociere a producătorilor agricoli; - prezența unor zone extinse în care se practică o agricultură de subzistență; - productivitate scăzută în agricultură; - fluctuații mari în producțiile de struguri și fructe din cauza factorilor naturali, dar și a dificultăților financiare ale producătorilor care nu pot asigura condițiile necesare pentru obținerea unor producții mari, stabile; - grad scăzut de mecanizare a lucrărilor agricole în sectorul privat, datorat numărului redus de utilaje agricole asociat cu un grad mare de uzură fizică și morală și cu tarife inaccesibile pentru micii producători; - utilizarea nerațională a îngrășămintelor cu efect toxic asupra microflorei din sol și a producției vegetale; 	<ul style="list-style-type: none"> - diversificarea oportunităților de creditare pentru micii producători; - cerere ridicată de produse agricole ecologice coroborată cu potențialul crescut pentru practicarea unei agriculturi ecologice; - interes și potențial ridicat pentru agroturism; - promovarea produselor alimentare locale, tradiționale. 	<p>necontrolate a zonelor construite;</p> <ul style="list-style-type: none"> - reducerea suprafețelor agricole ca urmare a proceselor de eroziune a terenurilor; - interesul scăzut al generației tinere pentru activitățile agricole; - creșterea dependenței pieței interne de importul produselor agricole; - concurența crescută a produselor de import care au prețuri mai scăzute decât cele de pe piața internă.
--	--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - agricultură necompetitivă cu cea practică la nivel european; - subvenții modeste în agricultură; - forță de muncă îmbătrânită; - slabă reprezentare a centrelor de prelucrare a produselor agricole. 		
Silvicultura			
<ul style="list-style-type: none"> - fond forestier deosebit de bogat, care ocupă circa 50% din suprafața totală a județului; - stare generală bună de sănătate a pădurilor, neafectate major de boli, uscare, secetă sau poluare; - creșterea volumului de masă lemnoasă pusă în circuitul economic; - lucrări de regenerare a fondului forestier – tăieri de regenerare, igienizare, curățire a pădurilor, degajări, rărituri în păduri tinere; - lucrări de împăduriri pe circa 100 ha. 	<ul style="list-style-type: none"> - pondere redusă a pădurilor cu rol de producție și protecție (12% din totalul suprafețelor silvice, majoritatea având rol de protecție, deci impropriei exploatării); - exploatarea excesivă din ultimii 40 de ani au generat dezechilibre în clasele de vârstă ale pădurilor; - tăieri abuzive de arbori din fondul forestier privat; - existența unor zone împădurite afectate incendii (11ha); - slabă valorificare a produselor asociate pădurii (fructe de pădure, ciuperci comestibile, vânat, pește). 	<ul style="list-style-type: none"> - alinierea legislației specifice care reglementează activitatea de protejare și valorificare a pădurilor la tendințele și practicile în domeniu la nivel european - tendință de promovare a unui turism durabil, prietenos față de mediu. 	<ul style="list-style-type: none"> - continuarea tăierilor ilegale de arbori în lipsa unui control eficient; - presiuni antropice puternice (turismul în mod deosebit), care pot duce la degradarea ecosistemelor forestiere; - intervenții antropice brutale asupra unor habitate din arealul silvic, care pot pune în pericol unele specii sau exemplare cinegetice sau piscicole; - pășunatul în pădure, cu consecințe negative asupra ecosistemului forestier.

Industria			
<ul style="list-style-type: none"> - prezența unor resurse locale bogate și variate care pot fi valorificate prin industrie: sare, petrol, cărbune, ape minerale, roci folosite ca materiale de construcție; - prezența unor centre industriale reprezentative: Râmnicu Vâlcea (peste 15.000 salariați), Drăgășani și Băbeni (2.500 – 3.000 salariați); - ramuri cu dezvoltare deosebită și tradiție: industria chimică, energetică, exploatarea și prelucrarea lemnului; - trend ascendent al producției industriale; - existența unor industrii competitive la export, care valorifică potențialul material și uman al județului; - prezența a 16 firme al căror nivel de performanță le înscrie în Topul Național al Firmelor; - tendință de dezvoltare a sectorului IMM-urilor; 	<ul style="list-style-type: none"> - reducerea activității în industrie reflectată de dinamica descendentă a populației ocupate: scăderi drastice în Ocnele Mari (35%), Băbeni (29%), Râmnicu Vâlcea (26%); - principala ramură generatoare de șomaj din cauza închiderii unor capacități de producție prioritar în industria extractivă, chimică, prelucrarea lemnului; - existența unor centre industriale dependente de o ramură dominantă (Berbești – exploatarea cărbunelui); - existența unor situri industriale disponibile în urma restructurărilor, care necesită reabilitări complexe și reconversii către alte tipuri de utilizări (cazul întreprinderilor militare/de armament); - competitivitate scăzută a produselor realizate; - utilizarea unor tehnologii învechite, uzura fizică și morală a mașinilor și 	<ul style="list-style-type: none"> - interes și potențial pentru înființarea parcurilor tehnologice și industriale (posibile locații: Drăgășani, Băbeni, Horezu, Căzănești); - posibilitatea accesării fondurilor structurale în cadrul Programului Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice; - transferul de tehnologie și know – how către unitățile care în prezent produc în lohn; - programe financiare de susținere a IMM-urilor; - cooperarea între întreprinderi și formarea cluster-elor industriale; - stimularea investițiilor productive (utilaje și echipamente cu nivel ridicat de productivitate) care pot crește competitivitatea. 	<ul style="list-style-type: none"> - neadaptarea la condițiile de calitate impuse de Uniunea Europeană; - exportul materiilor prime neprelucrate, caracteristic țărilor slab dezvoltate economic; - ineficiența programelor de reconversie în zonele dominate de industrii în declin; - slabă corelare a programelor de dezvoltare locale și regionale; - politici sociale protecționiste care nu stimulează adaptarea forței de muncă la noile condiții economice; - migrația forței de muncă tinere specializate;

	<ul style="list-style-type: none"> utilajelor; - insuficientă orientare către cerințele pieței; - capacitate încă scăzută de atragere a investițiilor străine; - rețea de sprijinire a afacerilor insuficient dezvoltată, capacitate redusă de consultanță; - criză managerială determinată de descentralizarea economiei. 		
Construcțiile			
<ul style="list-style-type: none"> - sector cu dezvoltare continuă stimulat de necesitățile unei piețe în creștere, inițial de stat (bănci, sedii administrative) apoi investiții private și construcții de locuințe; - creșterea numărului de localități cu populație ocupată în construcții; - creșterea numărului de salariați în construcții în cazul a circa 60% din unitățile administrativ teritoriale (se remarcă Horezu, Budești, Păușești – Maglași, Fântărești). 	<ul style="list-style-type: none"> - prezența a 16 localități în care s-a înregistrat o dinamică negativă a numărului de salariați în construcții (cea mai drastică scădere fiind în Râmnicu Vâlcea). 	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea nivelului de dezvoltare economică a județului care va stimula sectorul construcțiilor; - cerere de locuințe în continuă creștere. 	<ul style="list-style-type: none"> - continuarea migrației externe a forței de muncă în construcții; - presiuni asupra terenurilor destinate construcțiilor.

Turismul			
<ul style="list-style-type: none"> - județ recunoscut pentru potențialul turistic natural și cultural bogat și diversificat, concentrarea preponderentă fiind în arealul montan și submontan; - posibilitatea practicării unor forme variate de turism: montan (arealul nordic), balnear, itinerant cu valențe culturale și ecumenic (mănăstiri și schituri), sportiv (drumeții, vânătoare și pescuit), agroturism (mediu nepoluat, tradiții folclorice, vinuri și gastronomie); - număr ridicat de stațiuni turistice de interes național: balneare (Călimănești, Băile Govora, Băile Olănești) și montană (Voineasa); stațiunea de interes local Horezu; - infrastructură de cazare bine dezvoltată în localitățile turistice (10.380 locuri de cazare în 147 unități turistice, în 2005); - tendință de diversificare a 	<ul style="list-style-type: none"> - bază turistică insuficient modernizată ca grad de confort și calitate a serviciilor; - indice scăzut de valorificare a capacităților de cazare (48,1% în 2005); - concentrare exclusivă a activității turistice în jumătatea nordică a județului; - slabă dezvoltare a structurilor de agrement; - domeniu schiabil insuficient valorificat (Vidra, Obârșia Lotrului); - localități cu resurse balneare nevalorificate (Ocnele Mari, Ocnița, Costești); - dezvoltare redusă a rețelei de turism rural în zona subcarpatică, în raport cu potențialul existent; - pondere prea ridicată a turismului social (adresat persoanelor vârstnice) subvenționat de la bugetul de stat; - infrastructura de acces spre 	<ul style="list-style-type: none"> - armonizarea legislației interne în turism cu cea a Uniunii Europene; - posibilitatea accesării fondurilor structurale europene (FEDER); - modernizarea rețelelor de transport pe traseul coridorului IV paneuropean; - disponibilitate pentru cooperare interjudețeană în dezvoltarea unor rețele turistice; - potențial crescut pentru practicarea agroturismului în condițiile sporirii cererii; - creșterea numărului de turiști străini și a dorinței de noi destinații. 	<ul style="list-style-type: none"> - degradarea patrimoniului cultural de interes turistic, inclusiv a valorilor etnografice; - competitivitate scăzută a ofertei turistice locale comparativ cu alte zone turistice situate relativ în proximitate (de exemplu Valea Prahovei)

structurilor de cazare.	<p>obiectivele turistice slab dezvoltată;</p> <ul style="list-style-type: none"> - slabă echipare tehnico-edilitară a localităților rurale din arealul cu potențial turistic; - lipsa unei legături fluente pe direcția est – vest a arealului subcarpatic, care să faciliteze deplasările între zonele turistice; - promovare insuficientă a potențialului turistic al zonei; - lipsa unor pachete turistice complexe și atractive. 		
Servicii economice și sociale			
<ul style="list-style-type: none"> - tendință de dezvoltare a serviciilor în mediul urban al municipiilor Râmnicu Vâlcea, Drăgășani și al orașului Horezu și al stațiunilor turistice (în care populația ocupată în servicii depășește 50%); - sold constant pozitiv al balanței comerciale, unitățile cu profil comercial având o cifră de afaceri care reprezintă 30% din totalul realizat de unitățile economice active din județ; 	<ul style="list-style-type: none"> - disparități mari între nivelul de dezvoltare al serviciilor în mediul rural față de cel din mediul urban; - scăderea numărului de unități de poștă, telefonie și telegrafie în mediul rural, creșterea gradului de izolare comunicațională; - marea majoritate a IMM-urilor cu profil comercial sau din transporturi se încadrează în categoria celor foarte mici (sub 9 salariați), având cifre de 	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea economică ce va favoriza evoluția pozitivă a sectorului terțiar. 	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea deficitului balanței comerciale; - informare insuficientă asupra cerințelor pieței serviciilor; - promovare scăzută a serviciilor profesionale.

<ul style="list-style-type: none"> - pondere ridicată a investițiilor în activitățile comerciale (18% din totalul pe județ); - dezvoltarea serviciilor de internet; - servicii profesionale diversificate oferite de organisme specializate (Centrul de consultanță în afaceri, Centrul de dezvoltare a resurselor umane pentru IMM-uri, Agenția Națională pentru Dezvoltarea Zonelor Miniere); - servicii financiar bancare în creștere, cu concentrare majoritară în mediul urban; - amploare deosebită a tranzacțiilor imobiliare. 	<p>afaceri și putere economică reduse;</p> <ul style="list-style-type: none"> - număr redus de agenți economici activi în domeniul informaticii, cercetării, dezvoltării și inovării. 		
<p align="center">2.4. CONTEXTUL TERITORIAL INTERJUDEȚEAN, REGIONAL ȘI NAȚIONAL</p>			
<ul style="list-style-type: none"> - potențial deosebit al Regiunii 4 Sud-Vest, din care face parte și județul Vâlcea, pentru dezvoltarea unor activități diversificate, bazată pe resurse naturale complexe, resurse hidrologice bogate și potențial turistic natural și cultural ridicat; 	<ul style="list-style-type: none"> - existența la nivel regional, dar și al județelor adiacente județului Vâlcea, a unor areale cu probleme economice complexe, zone de mare sărăcie, afectate local de degradări ale solului, definite ca: * zone defavorizate, dominate de structuri monoindustriale în 	<ul style="list-style-type: none"> - posibilitatea accesării fondurilor structurale care finanțează “Politica de Coeziune”, pe obiectivele “Convergență” și “Cooperare teritorială Europeană”, pentru care sunt eligibile și județele din zona de referință; - stabilirea unor zone 	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea disparităților inter și infraregionale; - tendințe concurențiale între județe sau localități care pot compromite cooperarea și coordonarea în derularea unor proiecte comune pentru dezvoltarea durabilă a teritoriului zonal.

<ul style="list-style-type: none"> - existența unor axe suport pentru interrelaționarea și dezvoltarea localităților, formate din trasee importante de transport internațional și interregional: coridorul IV rutier și feroviar, drumuri europene; - prezența unei rețele urbane regionale (ce include rețeaua de localități a județului Vâlcea), care deține centre urbane ce pot fi identificate ca poli de dezvoltare, situați pe niveluri ierarhice diferite: național (Craiova), regionali (reședințele de județ, inclusiv Râmnicu Vâlcea), subregionali (Drăgășani); - prezența unor zone de cooperare transnațională în proximitatea jud. Vâlcea. 	<p>declin: bazinul carbonifer al Gorjului; aria Berbești – Alunu din Vâlcea, cu probleme similare dar mai reduse, nu e declarată defavorizată;</p> <p>* zone mari de restructurare industrială, care cuprind centre economice cu probleme în dezvoltarea sectorului industrial, dintre care zona Craiova – Slatina include și sudul județului Vâlcea, cu municipiul Drăgășani;</p> <ul style="list-style-type: none"> - infrastructură de transport insuficient dezvoltată: lipsa unei autostrăzi în regiune, densitate mică a căilor ferate, porturi slab dezvoltate; - existența unor areale cu densitate scăzută a populației și grad redus de accesibilitate; - caracter preponderent rural al regiunii asociat cu rentabilitate scăzută a activităților agricole, care conduc la “economie rurală de subzistență”; - grad redus de urbanizare și existența unor zone profund rurale situate în zona sudică de câmpie și parțial în aria subcarpatică. 	<p>prioritare de intervenție la nivel național, care corespund parțial zonelor cu probleme complexe de dezvoltare (în care este cuprinsă și aria de exploatare Berbești–Alunu);</p> <ul style="list-style-type: none"> - potențial crescut pentru agricultură ecologică și agroturism, în special în partea nordică a regiunii. 	
--	--	--	--

3. OBIECTIVE MAJORE ALE AMENAJĂRII TERITORIULUI JUDEȚEAN PE PRINCIPALELE DOMENII ȚINTĂ

Cunoașterea obiectivelor majore ale dezvoltării teritoriale ale județului încă din etapa elaborării diagnosticului este necesară pentru fixarea reperelor ce trebuie atinse pe domeniile principale de analiză și pentru determinarea decalajului dintre situația constatată în teritoriu și cea care se dorește a fi realizată.

Stabilirea acestor obiective a fost corelată cu obiectivele cuprinse în strategiile și programele naționale, regionale, locale sau sectoriale, dar a avut în vedere și elementele care condiționează dezvoltarea județului Vâlcea identificate în etapa anterioară, precum și sinteza rezultatelor analizei S.W.O.T.

Documentele strategice pe care se bazează formularea obiectivelor de dezvoltare a teritoriului județean și orizontul de timp la care se referă sunt:

- Planul Național de Dezvoltare 2007 – 2013;
- Conceptul Național de Dezvoltare Spațială (în curs de elaborare);
- Legile de aprobare a Secțiunilor P.A.T.N. (precum și secțiunile P.A.T.N. în curs de apobare);
- Strategia de Dezvoltare Regională a Regiunii Sud – Vest Oltenia, 2007 – 2013;
- Programele Operaționale Sectoriale pentru implementarea axelor prioritare ale P.N.D.;
- Strategia Națională de Protecție a Mediului (2004 - 2025);
- Strategia națională privind dezvoltarea serviciilor publice de gospodărie comună (orizont 2030);
- Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații (H.G. 1854/2005);
- Strategia Națională de Gospodărire Durabilă a Deșeurilor (2008 – 2013);
- Strategia de Dezvoltare Durabilă a Agriculturii (2004 orizont 2025);
- Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (2004 – 2010);
- Planul Local de Acțiune pentru Mediu (2006 orizont 2015);
- Planul de management al bazinului hidrografic Olt, în curs de elaborare (orizont 2015);
- Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor Vâlcea 2007;
- Strategia S.C. HIDROELECTRICA S.A.
- Strategia județeană de asistență socială și protecție a copilului, 2007 – 2013;
- Strategia culturală a județului Vâlcea 2008 – 2013;
- Strategia de realizare a Sistemului Integrat de Asistență Medicală și Tehnică de Urgență Prespitalicească (SIAMTUP) a județului Vâlcea (2008 – 2013);

Obiectivul comun tuturor planurilor de amenajare a teritoriului este realizarea unei dezvoltări echitabile și durabile a teritoriului de referință prin adoptarea de comun acord de către administrațiile publice locale a unui set de politici (direcții de dezvoltare) pentru principalele domenii cu relevanță teritorială.

Obiectivul major general al planului de amenajare a teritoriului județean este dezvoltarea spațială economico - socială durabilă și echilibrată pe ansamblul teritoriului, în paralel cu protecția, conservarea și reabilitarea mediului natural și construit prin utilizarea superioară a resurselor locale, precum și prin promovarea mai susținută a resurselor regenerabile.

Scopul final al intervențiilor propuse pentru atingerea acestui obiectiv este îmbunătățirea calității și cadrului de viață al populației din județ.

Obiectivele principale specifice celor patru domenii mari pe care este structurat P.A.T.J. se prezintă în continuare:

● **Structura teritoriului:**

- dezvoltarea durabilă și armonioasă a structurii teritoriului județean pe componentele sale:

- protecția, conservarea și valorificarea cadrului natural / mediului prin:
 - * protejarea și conservarea biodiversității;
 - * protecția și îmbunătățirea calității factorilor de mediu;
 - * prevenirea și protecția față de riscurile naturale – inundații și alunecări de teren;
 - * prevenirea, protecția și reducerea impactului fenomenelor distructive antropice și tehnologice;
- protejarea patrimoniului natural prin extinderea zonelor instituite ca protejate și managementul modern al acestora, restaurarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural construit;
- dezvoltarea unei rețele de localități echilibrate bazată pe poli de dezvoltare și promovarea unor noi relații urban – rural;
 - * asigurarea cantitativă, calitativă și structurală a dotărilor în învățământ, asigurarea asistenței medicale de calitate, dezvoltarea și diversificarea dotărilor culturale, extinderea dotărilor sportive și bancare, cu prioritate în mediul rural;
 - * dezvoltarea serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare în concordanță cu directivele europene;
 - * alimentarea cu energie electrică a tuturor gospodăriilor din localitățile racordate, asigurarea capacităților energetice necesare pentru evitarea întreruperilor în furnizarea energiei electrice;
 - * dezvoltarea și modernizarea fondului de locuințe.
- dezvoltarea și modernizarea infrastructurii tehnice a teritoriului, prin:
 - * gospodărirea durabilă a apelor prin asigurarea protecției cantitative și calitative, apărarea împotriva acțiunilor distructive ale apelor și valorificarea potențialului apelor în raport cu cerințele dezvoltării durabile, pentru asigurarea resurselor de apă pentru toți consumatorii din județ;
 - * modernizarea și reabilitarea sistemului de îmbunătățiri funciare;
 - * îmbunătățirea infrastructurii de transport prin dezvoltarea și modernizarea rețelei rutiere și feroviare, în principal pentru asigurarea integrării în sistemul european de transport (TEN – R, TEN – F);
 - * dezvoltarea și retehnologizarea capacităților de producere a energiei electrice și creșterea gradului de siguranță în funcționare a instalațiilor de distribuție a energiei electrice;
 - * reabilitarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică în paralel cu reabilitarea termică a clădirilor;
 - * valorificarea resurselor regenerabile de energie (geotermală și solară);
 - * extinderea sistemului major de transport al gazelor naturale spre localitățile importante, și a sistemelor de distribuție în localități, în condiții de creștere a siguranței în exploatare;

- * dezvoltarea sistemului de telecomunicații, a societății informaționale și a accesului la Internet;
- * dezvoltarea și implementarea unui sistem integrat de gestionare a deșeurilor, eficient ecologic și economic, în scopul protejării sănătății și a mediului.
- atenuarea disparităților teritoriale și asigurarea unei structuri echilibrate de utilizare a teritoriului, adaptată necesităților economice ale fiecărei zone, prin punerea în valoare a resurselor funciare.

● **Structura socio – demografică**

- *creșterea nivelului de trai și a calității vieții populației, prin:*

- contracararea declinului demografic și a procesului de degradare a structurilor demografice (îmbătrânire a populației):
 - * creșterea reală a gradului de urbanizare;
 - * creșterea accesibilității la serviciile medicale;
 - * reducerea ratei mortalității infantile;
 - * reducerea migrației din zonele rurale.
- creșterea capacității de angajare și de ocupare a populației prin promovarea adaptabilității și mobilității forței de muncă și prin calificarea resurselor umane;
- creșterea coeziunii și incluziunii sociale, prevenirea și combaterea discriminării și inegalității de șanse pe piața muncii.

● **Structura activităților**

- *creșterea competitivității economice prin valorificarea resurselor materiale și umane, în concordanță cu fiecare ramură economică, respectiv:*

- eficientizarea și modernizarea agriculturii prin utilizarea superioară a fondului funciar agricol;
- dezvoltarea activităților silvice bazată pe conservarea și gospodărirea durabilă a pădurilor;
- consolidarea rolului industriei ca ramură de bază în structura economiei;
- dezvoltarea turismului prin valorificarea durabilă a potențialului turistic natural și cultural.

● **Contextul teritorial interjudețean, regional, național**

- *extinderea cooperării în condiții avantajoase a județului în spațiul suprateritorial prin amplificarea rolului polilor regionali și subregionali și prin realizarea infrastructurilor majore de transport.*

Încadrarea județului Vâlcea în patru dintre Secțiunile P.A.T.N. aprobate sau în curs de elaborare sunt prezentate în cartogramele alăturate. Se evidențiază direcțiile principale de dezvoltare în funcție de problemele identificate în teritoriu în urma studiilor de fundamentare ale P.A.T.N.

4. DIAGNOSTIC PROSPECTIV PE DOMENIILE SPECIFICE AMENAJĂRII TERITORIULUI

4.1. STRUCTURA TERITORIULUI

Cadrul natural

Cadrul natural variat al județului Vâlcea constituie suportul material pentru dezvoltarea socială și economică a teritoriului. Caracterizat printr-un relief complex, tipic de munte și deal, de mare atractivitate turistică, teritoriul județului cuprinde trei trepte majore, fiecare oferind oportunități specifice de dezvoltare:

- zona montană înaltă cu fond forestier bogat, pajiști alpine și resurse hidroenergetice importante, deține zăcăminte de cuarț, feldspat și mică; potențialul turistic ridicat este insuficient valorificat; condițiile dificile de locuire au restrâns aria localităților la văile Oltului și Lotrului și la depresiunea Loviștei;
- zona subcarpatică și de podiș colinar, cu un relief puternic fragmentat de numeroase văi, are resurse minerale variate (sare, lignit, țiței, gaze naturale, izvoare minerale) valorificate prin activitățile economice desfășurate în localitățile din zonă; oferind condiții naturale favorabile este arealul cu cea mai mare concentrare urbană și nivelul de dezvoltare socio-economică mai ridicat al județului;
- zona dealurilor subcarpatice și de platformă deține un fond funciar agricol important, favorabil culturilor vegetale, pe culoarele de văi, în special pe cel al Oltului.

Rețeaua hidrografică complexă, numărul mare de lacuri naturale, suprafețele însemnate ale lacurilor de acumulare, climatul temperat cu nuanțe moderate, fauna și flora bogate și variate reprezintă alte aspecte favorabile ale cadrului natural.

Principala problemă o constituie riscul degradării cadrului natural ca urmare a unor fenomene geomorfologice de modelare actuală, a fenomenelor de torențialitate, cu precădere în zona subcarpatică și a alunecărilor de teren favorizate de structura litologică din același areal.

Protejarea și conservarea biodiversității prin asigurarea utilizării durabile a habitatelor naturale, a faunei și florei reprezintă una dintre măsurile prioritare ale strategiei de dezvoltare regională.

Conservarea și valorificarea cadrului natural trebuie să se bazeze pe acțiuni integrate care să prevadă măsuri de prevenire și atenuare a fenomenelor de degradare, dar și pe punerea în valoare a acestuia printr-un turism durabil.

Calitatea factorilor de mediu

Poluarea datorată dezvoltării economice generale și îndeosebi dezvoltării industriale se produce prin emisii în atmosferă, prin rețeaua hidrografică, prin depozite de materiale nocive pe sol și în subsol și, nu în ultimul rând, prin accidente de mediu.

În ansamblu starea factorilor de mediu din județul Vâlcea s-a îmbunătățit în ultimul deceniu, atât datorită reducerii activităților economice, cât și instituirii controlului surselor de poluare și a îmbunătățirii tehnologiilor.

Rămân o problemă deschisă poluarea istorică în zonele cu activitate industrială tradițională (industria chimică, exploatarea miniere, producerea energiei termice) și cu agricultură intensivă, precum și despădurirea accelerată practică în ultimul deceniu.

Zonele critice sub aspectul poluării atmosferei sunt: arealul Râmnicu Vâlcea (zona industrială Oltchim, Uzinele Sodice Govora, CET, VILMAR, sucursala SC ELVILA), Govora (depozitele de zgură și cenușă), Berbești (exploatarea de cărbune), Bistrița (exploatarea de calcar).

Poluarea apelor de suprafață se semnalează pe râul Olt în aval de Râmnicu Vâlcea în zona Stupărei (evacuarea platformei chimice), zona Râureni (evacuarea stației de epurare), pe râul Lotru în zona Cataracte (depozite de terasit), pe pârâul Ranga zona Băbeni (exploatarea petroliere). Situații de poluare a apelor subterane se constată la pânza freatică din zona platformei chimice Râmnicu Vâlcea, acviferele din Băbeni, Drăgășani, Mădulari (produse petroliere), acviferul din zona de deșeuri menajere Râmnicu Vâlcea.

Zonele critice de poluare a solului sunt: Govora (batalurile de șlam de la Uzinele Sodice, de zgură și deșeuri de la CET), Râmnicu Vâlcea (batalurile de reziduuri organice Oltchim), Berbești – Alunu (perimetrele de extracție a cărbunelui și haldele de steril), Băbeni, Drăgășani (extracția petrolului), Teica – Ocnița (extracția saramurii).

Protecția și îmbunătățirea calității factorilor de mediu reprezintă o prioritate regională pentru care sunt necesare măsuri pentru dezvoltarea unui sistem eficace de monitorizare și control al calității apei, aerului și solului, pentru reducerea riscului de poluare industrială (tehnologii moderne) și de poluare menajeră (dezvoltarea infrastructurii de utilități, a sistemelor de gestionare a deșeurilor).

Pentru anumite zone critice se impune reconstrucția ecologică. Arealul montan necesită împăduriri și înierbări (acolo unde s-a practicat pășunatul intensiv) și în luncile râurilor este necesară refacerea zăvoaielor degradate ca urmare a exploatarea agregatelor minerale.

Zone de risc natural

Principalele cauze de producere a **inundațiilor** pe teritoriul județului sunt ploile abundente, cu debite mari și de mică durată căzute în areale neapărate împotriva inundațiilor. Sunt situații în care se produc inundații în zone cu acest tip de lucrări, care au gradul de apărare pentru care au fost executate depășit.

Există situații în care lucrările existente nu au fost reparate după trecerea inundațiilor. În aceste condiții sunt necesare acțiuni de reparare a lor, de curățare și întreținere a albiilor râurilor. Sunt necesare, de asemenea documentații tehnice actualizate privind apărarea împotriva inundațiilor, care să ia în considerare clasa de importanță a noilor construcții aflate în vecinătatea apelor.

Factorul principal de favorabilitate în realizarea obiectivelor specifice îl reprezintă realizarea hărților de risc la inundații, acțiune prevăzută în legea 575/2001 – Plan de Amenajare a Teritoriului Național Secțiunea V – Zone de Risc natural. În baza viitoarelor hărți și a prevederilor normativelor pentru acest domeniu, se va putea realiza amenajarea teritoriului județului în condițiile apărării împotriva inundațiilor. Alt factor de favorabilitate este și implementarea planurilor și programelor pe termen scurt, mediu și lung prevăzute în Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații, și anume *Planul de management al Riscului la Inundații și Programul Național de Prevenire, Protecție și Diminuare a Efectelor Inundațiilor*.

În județul Vâlcea zeci de localități au fost afectate de **alunecările de teren** de la începutul anului 2006. Majoritatea alunecărilor s-au produs datorită fenomenelor meteorologice nefavorabile

care au dus la intensificarea instabilității versanților. S-au înregistrat pagube materiale atât în ceea ce privește gospodăriile localnicilor, cât și drumurile și obiectivele publice aflate în administrarea consiliilor locale.

Un factor de favorabilitate pentru realizarea obiectivelor stabilite îl reprezintă posibilitatea ca pentru înlăturarea efectelor alunecărilor de teren județul să beneficieze de fonduri de la Comisia Europeană prin statutul de "județ pilot" pe care l-a obținut în vederea întocmirii unor studii privind alunecările de teren.

Zone expuse la riscuri tehnologice

Riscurile tehnologice din județul Vâlcea cuprind o gamă largă de accidente posibile legate de activitățile industriale (explozii, incendii, scurgeri de substanțe toxice, exploatarea necontrolată a unor substanțe minerale, emisii și poluări accidentale etc.) și de managementul defectuos al întreprinderilor, cu impact asupra omului și mediului ambiant.

Zonele care prezintă riscuri legate de industria chimică sunt localizate la Râmnicu Vâlcea, Govora și Horezu. Industria minieră poate constitui un risc tehnologic în zona de exploatare a cărbunelui Berbești – Alunu (în satul Turcești, comuna Mateești s-a produs deja alunecarea haldei de steril care a afectat zona de locuințe). Se mai pot semnală areale cu potențial de poluare cu petrol și apă sărată localizate în zona exploatărilor petroliere de la nord de Băbeni și, cele mai multe, în sudul județului, la est de orașul Bălcești.

Accidentele tehnologice mai pot fi provocate de ruperile de baraje (cel mai mare fiind Vidra pe Lotru, dar și cele 11 baraje de la lacurile de acumulare mai mici de pe râul Olt), de exploziile unor instalații sau pot fi inițiate de cauze naturale (inundații, cutremure) putând avea loc o succesiune de evenimente extreme complexe sub forma unor reacții în lanț.

Jumătatea sudică a județului face parte din zona de planificare de urgență în caz de accident nuclear (centrala nucleară de la Koslodui).

Existența obiectivelor industriale în arealele intens poluate, cu densitate mare a populației și a construcțiilor amplifică riscul producerii unor accidente de amploare.

Prevenirea și protecția față de riscurile tehnologice prin promovarea unui management adecvat al întreprinderilor care să elimine posibilitatea producerii de accidente tehnologice.

Patrimoniul natural

Județul Vâlcea deține un număr semnificativ de zone naturale valoroase identificate prin lege, care se instituie ca zone protejate: Parcurile Naționale Cozia și Buila – Vânturarița, 13 monumente ale naturii, 19 rezervații naturale și 3 arii de protecție specială avifaunistică (conform Legii nr. 5/2000, H.G. nr.2151/2004, H.G.nr. 1581/2005, H.G. nr. 1284/2007).

De asemenea prin Ordinul nr. 1964/2008 s-a instituit regim de arie naturală protejată pentru 9 Situri comunitare ca parte integrantă a rețelei ecologice Natura 2000.

Ariile naturale protejate sunt localizate în marea majoritate în arealul montan și parțial submontan al județului. Majoritatea rezervațiilor au fost delimitate în teren și beneficiază de regulamente și planuri de management.

Se constată o oscilație a suprafețelor ariilor protejate: se mărește suprafața unor rezervații existente și se instituie noi rezervații care contribuie la creșterea suprafeței totale a ariilor naturale protejate din județ, acesta fiind unul din obiectivele ce se doresc a fi îndeplinite.

Problema principală constă în dificultatea de a conserva echilibrul fragil al acestor arii naturale supuse riscului declanșării unor fenomene de degradare ca urmare a defrișărilor abuzive, a pășunatului abuziv, a circulației turistice necontrolate, sau chiar recoltării unor specii de plante din perimetrul unor zone care necesită protecție strictă.

Protejarea patrimoniului natural prin metode moderne de management pentru zonele instituite ca protejate și extinderea acestora prin identificarea unor noi arii protejate reprezintă măsuri prioritare ale strategiei regionale de dezvoltare.

Având în vedere că la nivelul județului au fost elaborate planurile de management pentru ariile naturale protejate declarate, conform legislației de mediu în vigoare, se impune implementarea acestora în vederea menținerii echilibrului ecologic din aceste arii și conservării biocenozelor.

Patrimoniul construit

Județul Vâlcea deține un patrimoniu cultural construit bogat și diversificat, care include 798 de monumente istorice clasificate și protejate prin lege, dintre care circa 18% sunt încadrate în categoria A, cu valoare națională sau universală. Ansamblul mănăstirii Hurezi este declarat sit aparținând patrimoniului cultural mondial UNESCO din anul 1993.

Prezența a numeroase monumente cu elemente de unicitate și valoare deosebită (cule, mănăstiri, schituri, biserici de lemn) constituie un potențial al județului, rezervă și alternativă de dezvoltare în condițiile unei valorificări integrate, care să aibă în vedere conservarea și protejarea acestora.

Arealul submontan și parțial montan este zona cu concentrare foarte mare de valori de patrimoniu cultural construit, în care asocierea cu un cadru natural deosebit a dat naștere unor peisaje culturale asociative specifice Olteniei de nord, de mare atracție și interes turistic.

Din punct de vedere al amenajării teritoriului problemele principale ale administrării patrimoniului cultural construit constau în deficiențe de protecție în teritoriu determinate de lipsa documentațiilor specifice de urbanism (PUZ pentru zonă protejată) în localitățile ce dețin monumente, ansambluri sau situri istorice clasate. Pentru aceste cazuri există riscul compromiterii identității și valorii ansamblului în care se încadrează monumentul respectiv.

Totodată, un mare număr de monumente istorice (circa 10% din total) se află în pericol, în diverse stadii de degradare (16 monumente fiind în stare critică) în lipsa unor intervenții urgente de reabilitare și conservare.

Restaurarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural construit este una din prioritățile de intervenție asociate dezvoltării turismului în cadrul strategiei regionale de dezvoltare. Deși valorile culturale ale arealului subcarpatic al județului sunt destul de bine cunoscute la nivel național, valorificarea lor mai eficientă printr-un turism durabil ar putea fi sursa unor venituri locale direcționate spre reabilitarea și conservarea monumentelor.

Rețeaua de localități

Structură, ierarhizare, indicatori minimali de definire

Caracterizată de o densitate ridicată a localităților urbane și rurale, care se concentrează în arealul dealurilor și depresiunilor subcarpatice, dar și în zona central – sudică de platformă, rețeaua de localități a județului are ca principal centru polarizator municipiul Râmnicu Vâlcea. Pol regional important în zona de sud a României, acesta are potențial pentru a-și constitui o zonă periurbană.

Prezența celor 3 orașe stațiuni turistice de interes național – Călimănești, Băile Govora, Băile Olănești – cu profil funcțional clar definit, precum și tendința de dezvoltare a sectorului serviciilor în principalele orașe reprezintă elemente de favorabilitate pentru o evoluție pozitivă a tipologiei funcționale a localităților urbane și pentru consolidarea rolului lor în rețea.

Principala disfuncționalitate a rețelei de localități se referă la structura dezechilibrată, formată dominant din orașe mici și foarte mici, insuficient dezvoltate.

Teritorial se remarcă același dezechilibru, centrele urbane fiind dispuse pe două axe: Valea Oltului (direcția nord – sud) la limita estică a județului și axa Râmnicu Vâlcea – Horezu (direcția est – vest). Arealul central – sudic rămâne o zonă profund rurală, lipsită de un centru polarizator. Orașul nou Bălcești, singurul din extremitatea sud-vestică, păstrează o fizionomie rurală și un nivel de dotare – echipare foarte redus.

O problemă care necesită intervenții urgente este atingerea indicatorilor minimali de definire a localităților urbane, în conformitate cu Legea nr. 350/2001. Marea majoritate a acestora au un nivel insuficient sau foarte redus de echipare tehnică și dotare socială, necorespunzător statutului urban pe care îl dețin.

Referitor la localitățile rurale se remarcă numărul mare și dimensiunea demografică redusă a multora dintre acestea, determinată în principal de modul de formare și evoluție adaptat condițiilor specifice de relief. Este unul din motivele pentru care satele, în special în arealul montan, se confruntă cu dificultăți sporite în asigurarea dotărilor necesare, o bună accesibilitate și echiparea edilitară corespunzătoare fiind într-un stadiu incipient raportat la standardele ce trebuie atinse.

Dezvoltarea unei rețele de localități policentrice și echilibrate trebuie să se bazeze pe consolidarea fiecărui centru urban existent în acord cu rolul și poziția ierarhică deținută. Conform principiilor și criteriilor europene (ESPON) ierarhizarea are în vedere volumul populației, dar și 6 criterii referitoare la satisfacerea unor funcțiuni obligatorii: industrială, turistică, de transport, de educație, administrativă și decizională. Funcțiunile se definesc prin indicatori pentru care s-au stabilit praguri valorice, în funcție de nivelul ierarhic al polului urban. Municipiile Râmnicu Vâlcea și Drăgășani nu îndelesc decât 2, respectiv 1, dintre criteriile necesare.

Prezența coridorului IV paneuropean și a traseelor de mare viteză sunt o oportunitate importantă pentru dezvoltarea localităților din aria de influență a acestora, prin accesibilitatea sporită, prin posibilitatea dezvoltării unor activități economice favorizate de prezența autostrăzii, ca și prin șansele crescute de relaționare și cooperare într-un sistem urban extins.

Revitalizarea zonei profund rurale va depinde de nivelul de dezvoltare a orașelor mici aflate în proximitate. Accesarea fondurilor structurale pentru ridicarea nivelului de dotare – echipare, dar și pentru dezvoltarea economică a acestora poate consolida rolul lor polarizator și de “motor economic” al arealului de influență.

Dezvoltarea unor centre rurale cu rol intercomunal pentru asigurarea serviciilor teritoriale este de preferat în locul declarării insuficient motivate a unui nou oraș care să nu corespundă statutului urban.

Promovarea unor noi relații urban – rural este, în prezent, un deziderat, cunoașterea importanței parteneriatelor în atingerea unor obiective comune este relativ redusă. Se păstrează încă reticența autorităților administrației publice locale față de cooperare, fie din dificultatea de a identifica și armoniza țintele comune, fie din informare insuficientă asupra demersului legal de stabilire a parteneriatului și a procedurii de accesare a fondurilor necesare pentru realizarea investițiilor propuse.

Infrastructura socio – culturală

Dotările în domeniul învățământului prezintă parțial problemele legate de actul educațional care au fost identificate și pentru întreaga țară. Comparativ cu media națională județul Vâlcea înregistrează valori medii foarte apropiate la indicatorii de caracterizare ai serviciilor de educație: număr elevi/cadru didactic (10,57) și număr elevi/sală de clasă (23,36).

Rețeaua de unități de învățământ cu rol teritorial este relativ echilibrată pentru nivelul gimnazial și liceal, dar unitățile de învățământ de specialitate sunt prezente doar în Râmnicu Vâlcea și Horezu. Județul beneficiază și de învățământ superior, reprezentat prin cele două universități private din municipiul Râmnicu Vâlcea.

Teritorial se remarcă disparități importante ale valorilor indicatorilor de referință care evidențiază fie aglomerări în unitățile de învățământ din localități urbane (Drăgășani, Horezu, Călimănești, Berbești), fie un număr foarte redus de elevi/sală de clasă (sub 11) în unele comune. Aceleași disparități se constată și în privința numărului de elevi/cadru didactic, care în unele zone compacte din mediul rural au valori foarte reduse (sub 10).

Un aspect ce trebuie semnalat este reducerea numărului total de unități școlare datorată, în principal, desființării aproape în totalitate a grădinițelor, dar și reorganizării învățământului primar.

Asigurarea cantitativă, calitativă și structurală a dotărilor în învățământ trebuie să aibă în vedere continuarea procesului de reorganizare a învățământului primar și gimnazial în mediul rural, reînființarea unităților necesare ciclului preșcolar, precum și dezvoltarea învățământului profesional de specialitate, pentru calificarea forței de muncă în domenii specifice zonei.

Dotările în domeniul asistenței sanitare asigură servicii medicale sub nivelul mediu pe țară din punct de vedere al numărului de locuitori ce revin la un medic (635,8 pe județ față de 456,3 pe România).

Diferențele sunt foarte mari dacă se analizează situația pe cele două medii. În urban există o bună asigurare cu servicii de sănătate, dar în rural, deși toate comunele beneficiază de cel puțin un medic și un cadru sanitar mediu (cu excepția comunei Lăcusteni), într-un număr ridicat dintre acestea revin peste 2500 locuitori la un medic, ceea ce dăunează calității serviciilor oferite.

Infrastructura sanitară a înregistrat modificări importante, de la diminuarea numărului dispensarelor medicale din sectorul de stat la sporirea celor din sectorul privat.

Rețeaua unităților de sănătate specializate (spitale, policlinici) are o distribuție dezechilibrată, fiind grupată în urbanul arealului subcarpatic și spre limita estică a județului. O zonă extinsă a județului preponderent rurală, dar care include și orașul Berbești, nu dispune de servicii medicale specializate. De altfel, capacitatea redusă de supraveghere în spitale rezultă și din valoarea scăzută a numărului de paturi la 1000 locuitori (5,67 pe județ față de 6,51 media la nivel național).

Accesul dificil la serviciile de sănătate publice în mediul rural este asociat și cu slaba dotare cu aparatură medicală, precum și cu insuficiența numărului de farmacii. Nivelul de trai scăzut din rural restricționează accesul la serviciile de sănătate private care în acest caz nu pot fi o alternativă viabilă.

Pentru *asigurarea unei asistențe medicale de calitate* la nivelul întregului județ sunt necesare măsuri de atragere a personalului calificat în mediul rural, dar și modernizarea unităților sanitare existente, înființarea de noi policlinici în arealul deficitar și înființarea a cel puțin un punct farmaceutic în fiecare localitate.

Rețeaua dotărilor culturale din județ este variată, fiind formată din 2 teatre și Filarmonică de stat în Râmnicu Vâlcea, case de cultură în toate localitățile urbane (cu excepția orașelor Berbești și Băile Olănești), 3 muzee, cămine culturale în majoritatea comunelor și biblioteci publice.

Problemele principale referitoare la accesul la cultură se manifestă în mediul rural: lipsa unui spațiu destinat manifestărilor culturale în 8 comune (Alunu, Amărăști, Copăcenii, Dănicei, Lăcusteni, Măciuca, Milcoiu, Pesceana), starea necorespunzătoare a unor cămine culturale care necesită reabilitare (în comunele Budești, Crețeni, Frâncești, Glăvile, Golești, Gușoieni, Mitrofani, Sinești, Tetoiu, Valea Mare și satul Jiblea Nouă – Călimănești), schimbarea, în unele cazuri, a destinației căminelor culturale, slaba dotare a bibliotecilor publice.

Dezvoltarea și diversificarea dotărilor culturale din mediul rural sau din orașele mici se poate realiza prin atragerea de fonduri pe baza unor programe prioritare naționale coordonate de Ministerul Culturii și Cultelor sau de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

Dotările pentru sport sunt bine reprezentate în municipiul Râmnicu Vâlcea în care funcționează săli de sport, complexe sportive și stadion, dar și în alte 6 localități urbane care dispun de terenuri de sport (Drăgășani, Călimănești, Brezoi, Berbești, Ocnele Mari, Băbeni). În ultimii ani s-au realizat alte 11 săli de sport în unități școlare, dintre care doar două sunt situate în rural (comunele Șutești și Alunu), de aceea dezvoltarea infrastructurii pentru sport trebuie să vizeze prioritar mediul rural.

Dotările în domeniul financiar – bancar au cunoscut o dezvoltare deosebită în ultimii 10 ani prin extinderea sectorului bancar privat, care este reprezentat prin sucursale și filiale ale principalelor bănci private în localitățile urbane. Rețeaua de sucursale a Casei de Economii și Consemnațiuni este prezentă în toate localitățile urbane, dar și în 21 de comune.

Extinderea dotărilor bancare trebuie încurajată cu prioritate în mediul rural prin înființarea de filiale bancare, ca dotare minimă necesară pentru dezvoltarea unor activități economice și atragerea investitorilor.

Dotările juridice sunt situate în mediul urban: tribunal și judecătorie în municipiul Râmnicu Vâlcea și judecătorii în Drăgășani, Bălcești, Brezoi și Horezu, fiind echilibrat distribuite teritorial.

Echiparea tehnico – edilitară

Echiparea hidro – edilitară este dependentă atât de sursele de apă, cât și de rețelele de alimentare și de canalizare. Sursele de apă atât cele de suprafață, cât și cele subterane nu asigură cantitatea de apă pentru care au fost realizate, cauzele fiind exploatarea intensă, nivelul hidrostatic al apelor subterane scăzut datorat amenajărilor hidrotehnice existente și secetelor din ultimii ani.

Dacă în mediul urban furnizarea apei în sistem centralizat este asigurată în toate localitățile, alimentarea cu apă a localităților din rural este nesatisfăcătoare. Îmbunătățirea situației necesită investiții mari pentru asigurarea serviciilor de alimentare cu apă în toate localitățile.

Stațiile de epurare aflate în funcțiune în localitățile județului nu asigură calitatea efluentului cerută de norme în vigoare, datorită faptului că primesc un amestec de ape uzate (menajere, industriale și pluviale) într-o cantitate mai mare decât cea pentru care au fost proiectate.

Pentru îmbunătățirea alimentării cu apă potabilă și a canalizării apelor uzate în mediul rural, consiliile locale din județ au promovat proiecte pentru investiții în acest domeniu, în cadrul *Programului de dezvoltare a infrastructurii în spațiul rural*.

Factorul de favorabilitate pentru realizarea obiectivelor prezentate îl reprezintă implementarea prevederilor (direcții de acțiune, măsuri) Strategiei Naționale privind dezvoltarea serviciilor publice de gospodărie comunală, la nivelul serviciilor publice din localitățile urbane și rurale ale județului.

Alimentarea cu energie electrică a localităților urbane și rurale din județ este asigurată aproape în totalitate. Singura excepție este Schitul Pahomie care are doar 12 gospodării.

Cu toate acestea, au mai rămas un număr de gospodării neelectrificate în localități care sunt racordate la rețelele de alimentare cu energie electrică. Majoritatea acestor gospodării sunt situate în mediul rural (295), dar există și în urban (52), pentru alimentarea lor fiind necesare lucrări de extindere a racordurilor de 20kV și 1kV, precum și noi posturi de transformare.

De asemenea o problemă importantă este evitarea întreruperilor de energie datorate capacităților energetice insuficiente de pe anumite amplasamente. Pentru remedierea acestei disfuncționalități sunt necesare investiții fundamentate prin studii de specialitate.

Accesul la telefonie este asigurat în ultimii ani la un nivel satisfăcător, atât prin extinderea telefoniei fixe, exprimată prin creșterea cu circa 40% a numărului de abonamente telefonice și diversificarea serviciilor, cât și prin dezvoltarea pieței telefoniei mobile. Spațial apar diferențe în tendințele evolutive: creșteri ale numărului de abonamente la telefonie fixă în majoritatea localităților, dar și diminuări ale acestora în localități rurale mici și izolate în care se extinde telefonie mobilă dacă există condiții de relief corespunzătoare.

Locuirea

Fondul de locuințe al județului era format în 2005 dintr-un stoc de 171.245 locuințe, dintre care doar circa 1% erau în proprietate publică. Acest stoc este rezultatul unei creșteri constante de-a lungul ultimilor ani, determinate de cererea crescută de locuințe, mai accentuată în mediul urban. Majoritatea locuințelor noi s-au construit cu 3 și 2 camere.

În privința indicatorului număr de locuințe la 1000 locuitori județul Vâlcea se situează peste valoarea medie pe România (415 în județ față de 374 la nivel național), dar gradul mediu de confort al locuirii, analizat prin suprafața locuibilă pe locuitor (32,6mp), pe o persoană (13,4mp) și pe o cameră (12,68mp), rezultă a fi mai redus decât pe țară având în vedere valorile mai scăzute ale acestor indicatori decât cele de la nivel național.

Zona cu un fond mai redus de locuințe (sub 400 locuințe/1000 locuitori și sub 12mp /locuitor) corespunde, în principal, arealului adiacent municipiului Râmnicu Vâlcea, mai dinamic economic, în care presiunea asupra fondului locativ este mai ridicată. Se constată totodată insuficiența fondului de locuințe sociale.

În mediul rural, deși fondul locativ este cantitativ mai bogat, problema acută este calitatea slabă a locuirii din cauza gradului scăzut de dotare a locuințelor cu apă (doar 10,7% din total) și cu canalizare (9,3%).

Dezvoltarea și modernizarea fondului de locuințe trebuie să aibă în vedere atingerea parametrilor de confort (15mp/cameră față de 12,68mp în prezent), reabilitarea fondului de locuințe colective din mediul urban, creșterea gradului de echipare cu instalații de alimentare cu apă și canalizare în locuințele din mediul rural.

Infrastructurile tehnice majore

Gospodărirea apelor

Resursa specifică utilizabilă în regim natural, raportată la populația județului, este de cca. 3.750,5 m³/loc/an, superioară mediei pe țară (2.705 m³/loc/an) și apropiată de media europeană (4.000 m³/loc/an).

Prelevările de apă din sursele existente în județ asigură satisfacerea cerințelor utilizatorilor din industrie, agricultură, zootehnie și a consumatorilor casnici. Se observă tendința scăderii volumelor prelevate din subteran, urmare a măsurilor de protecție a acviferului, luate de Agenția Națională Apele Române.

Lacurile de acumulare existente în județ sunt colmatate, depunerile în cuveta lacului fiind în unele cazuri în cantități excesiv de mari. Cele mai afectate sunt lacurile Mălaia (depuneri de terasit de la exploatarea de mică de la Cataracte Lotrului), Dăești și Râmnicu Vâlcea (depuneri de aluviuni aduse de torenți și afluenți), care au cuveta colmatată în proporție de 50%. Calitatea apei din aceste lacuri se încadrează, din punct de vedere biologic în categoria oligosaprobă (Vidra și Brădișor) și în categoria mezotrofă (Dăești, Râmnicu Vâlcea, Băbeni, Zăvideni, și Drăgășani).

Cursurile de apă se înscriu în categorii superioare de calitate (I și II), excepție făcând râul Luncavăț, care cu puțin înainte de confluență cu râul Olt este puternic poluat, datorită evacuării de ape uzate neepurate provenite de la fermele de păsări și suine din localitatea Băbeni.

Ponderea cea mai importantă a poluanților deversați în emisarii naturali revine unităților din domeniul gospodăriei comunale, industriei chimice, industriei extractive și zootehniei, dar și surselor de poluare difuze datorate tratării cu îngrășăminte și pesticide a unor suprafețe întinse de teren.

Factorul principal de favorabilitate care contribuie la realizarea obiectivelor de *dezvoltare durabilă a gospodăririi apei* în județ este încadrarea în Schema Directoare de Amenajare a Bazinului Hidrografic, care cuprinde Planul de Amenajare a Bazinului Hidrografic și Planul de Management al Bazinului Hidrografic.

Amenajări pentru agricultură – lucrări de îmbunătățiri funciare

Lucrările de îmbunătățiri funciare fiind executate în majoritate înainte de 1990 sunt degradate și învechite. Unele din acestea sunt nefuncționale din cauza lipsei echipamentelor de exploatare, a neasigurării fondurilor pentru realizarea lucrărilor de întreținere și exploatare. Printre factorii care împiedică dezvoltarea se pot aminti: epuizarea suprafețelor favorabile construirii amenajărilor noi, costul ridicat al proiectelor noi, opoziția cetățenilor pentru astfel de lucrări, concurența puternică a altor sectoare economice pentru resursele de apă, interesul sporit acordat doar refacerii și modernizării sistemelor existente etc.

În scopul *modernizării și reabilitării sistemului de îmbunătățiri funciare* este necesară accesarea fondurilor europene prin proiecte specifice. De asemenea este necesară stimularea și atragerea producătorilor agricoli înspre asociațiile de utilizatori de apă cu efecte în creșterea gradului de utilizare a amenajărilor de irigații.

Infrastructura de transport

Rețeaua rutieră, formată din drumuri naționale, județene și comunale se caracterizează printr-o pondere mare a traseelor de drumuri naționale - 9 trasee dintre care un drum european E 81-,

și densitate ridicată a drumurilor publice ($37,6 \text{ km}/100 \text{ km}^2$, față de $33,5$ media națională), situând județul pe primele locuri din țară. Drumurile naționale sunt modernizate în cea mai mare parte.

Județul nu are nicio autostradă. Drumurile locale, județene și comunale, sunt nemodernizate într-un procent foarte ridicat (54%), majoritatea acestora fiind situate în areale rurale din partea central – sudică a județului.

În lipsa unor variante ocolitoare, drumurile publice, de regulă, traversează localități, viteza de circulație fiind redusă pe aceste sectoare. De asemenea, lățimea platformei drumului nu este corespunzătoare, datorită frontului îngust al limitei de proprietate. Drumurile județene și comunale, în mare parte nu asigură o suprafață de rulare corespunzătoare pentru circulația rutieră.

Se semnalează existența unor tronsoane de drumuri afectate de alunecări de teren și căderi de pietre (prioritar pe Valea Oltului – DN 7). Disfuncțiile în traficul rutier se datorează și stării proaste a unor poduri.

Pentru desfășurarea unui trafic de călători și de marfă în condiții optime de siguranță și confort este necesară *modernizarea și completarea legăturilor rutiere pentru îmbunătățirea infrastructurii de transport*, ca măsură ce se înscrie în prioritatea regională de modernizare și dezvoltare a infrastructurii. Sunt necesare lucrări de sporire a capacității portante pe drumurile naționale, precum și reabilitarea rețelei de drumuri locale.

Având în vedere că județul este străbătut de coridorul pan-european IV rutier și rețeaua trans-europeană TEN – R este necesară construirea tronsonului de autostradă corespunzătoare acestora, pentru a spori accesibilitatea în zonă și a valorifica oportunitățile de dezvoltare rezultate din fluxul de transport amplificat.

Rețeaua feroviară din județul Vâlcea nu dispune de linii electrificate, iar din total lungime de 163 km căi ferate, 84% sunt linie cu o cale și 16% linie cu două căi. De asemenea densitatea căilor ferate este mică ($28,3 \text{ km}/1000\text{km}^2$) situând județul printre ultimele locuri din țară, fiind cu mult sub densitatea medie națională ($45,9 \text{ km}/1000\text{km}^2$).

Starea tehnică a rețelei de cale ferată din județul Vâlcea este nesatisfăcătoare. Nivelul dotărilor și starea tehnică a liniilor nu permit viteze mai mari de $60 - 80 \text{ km/h}$.

Există treceri la nivel cu calea ferată care nu dispun de instalații automate, de semnalizare rutieră fără bariere și nu sunt păzite. Trecerile la nivel cu dotări necorespunzătoare sunt cele din municipiul Râmnicu Vâlcea, precum și trecerea la nivel dintre stațiile Drăgășani – Arcești. Pasajele denivelate, superioare sau inferioare de pe traseul căilor ferate sunt într-un număr foarte mic.

Toate stațiile cf de pe raza județul Vâlcea sunt dotate corespunzător în ceea ce privește: clădirea de călători, peroane, săli de așteptare, informare călători etc. Există halte de mișcare lipsite de surse potabile de apă (Copăcenii, Cornet, Fișcălia, Zăvideni și Zlătărei).

Există o singură stație dotată cu *terminal* pentru transcontainere, stația Bujoreni Vâlcea.

Dezvoltarea și modernizarea rețelei de căi ferate este o necesitate care corespunde măsurii de îmbunătățire a infrastructurii de transport prevăzute în strategia regională de dezvoltare. Se impune finalizarea tronsonului de cale ferată Pitești - Râmnicu Vâlcea și modernizarea tronsonului Râmnicu Vâlcea – Sibiu ca parte a rețelei trans-europene feroviare TEN-F. Adaptarea transportului feroviar la necesitățile unui trafic modern trebuie să prevină riscul deplasării excesive spre transportul rutier, mult mai poluant.

Producția și transportul energiei electrice

În județul Vâlcea există un mare potențial hidroenergetic bine exploatat, datorită căruia producția de energie electrică nepoluantă are un aport major la balanța energetică națională.

În cadrul sistemului energetic al județului majoritatea capacităților de producție și infrastructurile de transport și distribuție necesită măsuri urgente de modernizare vizând creșterea eficienței și reducerea impactului asupra mediului.

Centrala hidroelectrică Lotru Ciunget este una dintre cele 10 centrale hidroelectrice importante incluse în programul de re tehnologizare al sistemului hidroenergetic național.

Sistemul de transport al energiei electrice prezintă o uzură medie de circa 50% pentru stații și 67% pentru linii.

Viitoarele acțiuni de *modernizare a infrastructurii existente* trebuie să aibă ca scop realizarea, pe termen scurt, a tuturor cerințelor tehnice impuse prin licențele și standardele de performanță emise de Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei (ANRE) în conformitate cu directivele Uniunii Europene.

Producția și transportul energiei termice

În prezent alimentarea cu energie termică este tot mai dependentă de alimentarea cu gaze naturale astfel încât fiecare dintre sistemele importante de alimentare cu căldură trebuie să țină seama de această interdependență.

Pentru Municipiul Râmnicu Vâlcea în care locuințele colective și o parte a dotărilor din sectorul terțiar sunt alimentate cu căldură din sisteme de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) de la o centrală electrică funcționând în sistem de cogenerare (termoficare) există tendința de debranșare a unei părți din consumatori și dotarea cu centrale termice proprii funcționând pe gaze naturale. La ora actuală proporția apartamentelor debranșate de la SACET este de circa 6,5%, ceea ce reflectă totuși o funcționare corectă și un preț acceptabil al Gcal. Se constată o reducere a numărului de debranșări din cauza creșterii prețului gazelor naturale.

Pentru *creșterea eficienței sistemului de alimentare centralizată* cu energie termică (SACET) se impune reabilitarea acestora prin continuarea și/sau demararea acțiunilor de înlocuire a conductelor de distribuție a agenților termici primar și secundar cu conducte preizolate, de înlocuire a schimbătoarelor de căldură tubulare cu schimbătoare de căldură cu plăci (SCP), de înlocuire a pompelor din punctele termice, de montare a contoarelor de energie termică etc.

În celelalte localități în care mai sunt în funcțiune sistemele de alimentare centralizată cu căldură (Băile Olănești, Călimănești, Horezu, Voineasa) sistemele centralizate sunt în curs de modernizare, totuși costul ridicat (la Băile Olănești în anul 2006 costul Gcal a fost al doilea ca mărime din țară) și posibilitatea redusă a utilizatorilor finali de a influența parametrii agenților termici, confortul interior, precum și costul întreținerii conduc la debranșări.

În zonele în care nu există distribuții de gaze consumatorii individuali folosesc încălzirea locală sau cea centralizată, pentru aceasta din urmă putând fi folosiți combustibilul lichid, gazele petroliere lichefiate (GPL), lemnul (inclusiv deșeurile sau peleții de lemn rezultați din compactarea (sinterizarea) rumegușului de lemn cu un liant care este și acesta combustibil). În prezent există o gamă variată de echipamente pentru aceste tipuri de combustibili.

În zonele în care există posibilitatea alimentării cu gaze la sobe, se recomandă montarea de arzătoare automatizate pentru gaze combustibile de uz casnic.

Elementele opace și vitrate ale anvelopei clădirilor noi trebuie să asigure respectarea prevederilor Normativului C 107 – 2005 privind calculul termotehnic al elementelor de construcție ale clădirilor, în conformitate cu prevederile Legii nr. 372 / 2005 privind performanța energetică a clădirilor. Lucrările de reabilitare termică a clădirilor pot fi stimulate de valorile apreciabil mai reduse ale facturilor la încălzire în cazul construcțiilor la care au fost executate aceste lucrări.

În ceea ce privește **utilizarea tipurilor regenerabile de energie**, în județul Vâlcea pot fi utilizate eficient energia geotermală și energia solară.

Apele geotermale, ca de altfel toate apele minerale din zona Căciulata – Cozia nu sunt radioactive micșorând dezavantajele în cazul utilizării directe a lor, fără a fi trecute prin schimbătoare de căldură. Apele geotermale sunt utilizate și mai eficient prin trecerea prin mai multe trepte succesive: pentru încălzire, prepararea apei calde menajere, tratamente balneare și, înainte de reintroducerea în zăcământ, în solarii. Datorită temperaturii ridicate a apelor geotermale, sursele de energie termică pentru acoperirea necesarului de căldură în perioadele de vârf sunt practic neutilizate.

Zona subcarpatică din sudul României este o zonă avantajată din punct de vedere al utilizării *energiei solare* nu numai pentru prepararea apei calde menajere dar și pentru încălzire, astfel încât se creează premisele pentru dezvoltarea turismului ecologic.

Utilizarea energiei solare se poate face pentru început pentru prepararea apei calde menajere în perioada de vară, urmând ca, pe măsura acumulării experienței, să se treacă la alte utilizări: încălzirea spațiilor, producerea energiei electrice, procese tehnologice.

Gaze naturale și fluide combustibile

Rețelele de transport al gazelor naturale și rețelele de fluide combustibile fac parte din:

- Sistemul național de transport a gazelor naturale
- Sistemul național de transport al țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului
- Sistemul național de transport prin conducte al produselor petroliere

Toate aceste sisteme sunt compuse, pe lângă conductele de transport, din sisteme de extracție, pompare / comprimare, stocare, supraveghere, reducere a presiunii etc., distanțele și servituțile pentru aceste elemente fiind prevăzute în acte legislative.

Județul Vâlcea dispune de posibilități de alimentare cu gaze naturale prin intermediul conductelor de transport de înaltă presiune care traversează sudul județului de la vest la est între zona Zătreni (dinspre Țicleni) și municipiul Drăgășani, precum și pe direcția nord – sud, pe valea Oltului între Drăgășani și Râmnicu Vâlcea și în zona de sud, pe valea Cernei și Oltețului.

Amplasarea conductelor de presiune medie și redusă de-a lungul căilor de comunicație a stațiilor de reglare măsurare predare (SRMP), iar a stațiilor de reglare de sector (SRS) pe terenurile primăriilor asigură o bună funcționare și posibilitatea de intervenție în orice moment.

Localitățile care beneficiază de alimentare cu gaze sunt în număr relativ redus, fiind situate în arealul adiacent magistralelor menționate anterior, dar se continuă înființarea de noi distribuții în comunele cu posibilități de racordare.

Zona central – vestică și de nord a județului nu dispune de alimentare cu gaze naturale din cauza dificultăților de montare: distanțe mari față de magistralele de transport, condițiile de relief, izolarea localităților.

Din punct de vedere al amenajării teritoriului, este de subliniat că traseul acestor conducte nu poate fi deviat decât cu mari cheltuieli, existând însă posibilitatea de a reduce distanțele de siguranță prin montarea unor conducte cu grad sporit de siguranță. De asemenea, trebuie păstrată distanța de siguranță față de clădiri în general și față de cele ocupate de oameni, în special, precum și față de celelalte construcții sau elemente geografice.

Împroprietăririle pe terenurile care sunt traversate de rețelele de transport gaze reprezintă una din disfuncționalitățile cele mai importante din cauza riscului amplasării locuințelor sau a altor construcții la distanțe care afectează siguranța acestora.

Zona de sud a județului este traversată pe direcția vest – est de conducte de transport țiței și gazolină, datorită cărora există posibilitatea alimentării în condiții de bună accesibilitate a consumatorilor din județ.

Extinderea rețelor de alimentare cu gaze naturale și racordarea unor noi localități în condiții de creștere a siguranței serviciilor oferite este una dintre măsurile care se încadrează în prioritatea regională de dezvoltare și modernizare a infrastructurilor. Întreținerea în bune condiții a rețelor pentru evitarea accidentelor și poluării constituie un alt obiectiv specific.

Rețele de telecomunicații

Telecomunicațiile reprezintă unul din sectoarele cele mai dinamice ale economiei românești. Investiții importante atrase în acest domeniu au impulsionat piața de telecomunicații, în special în domeniul telefoniei mobile.

Totodată, după liberalizarea pieței de telefonie fixă, concurența își face simțită prezența, pe de o parte prin atragerea unui număr din ce în ce mai mare de abonați, iar pe de altă parte prin generarea în rețelele publice a unui trafic important, reușind, alături de telefonie mobilă să ia o cotă importantă din piața ROMTELECOM.

Județul Vâlcea se situează printre primele locuri în ceea ce privește numărul de conexiuni locale la 100 locuitori (39,22 în 2005).

Cu toate acestea, ca de altfel în cea mai mare parte a României, investițiile, îndeosebi cele străine, sunt foarte reduse în mediul rural. Drept consecință, lipsa posibilității de comunicare eficientă și rapidă reprezintă un impediment important pentru investitori.

Economia modernă se bazează pe suportul oferit de telecomunicații. În acest sens internetul oferă noi oportunități prin diversificarea serviciilor oferite și promovarea serviciilor noi, personalizate. Deși în ultimii ani au fost creșteri anuale importante ale numărului de utilizatori Internet la 100 locuitori, pe fondul creșterii nivelului de trai al populației și al dezvoltării rețelor de cablu TV, totuși, comparativ cu alte țări din UE, ritmul de creștere al indicatorului este redus. Județul Vâlcea se înscrie în tendința generală la nivel național, zona rurală fiind cea mai defavorizată.

Având în vedere acest fapt vor trebui adoptate măsuri care să impulsioneze *dezvoltarea societății informaționale* și accesul populației la Internet. Se pot menționa deschiderea unor telecentre în zonele rurale, informatizarea școlilor.

Amenajări pentru gestionarea deșeurilor menajere și industriale

Depozitele municipale existente (cu excepția celor de la Govora și Călimănești) sunt neconforme cu legislația de mediu, având capacitate și suprafețe mici de depozitare. O problemă o

reprezintă și depozitele rurale care, în majoritatea lor sunt improvizate, amplasate în locații nepotrivite, nu respectă normele autorizării din punct de vedere al protecției mediului.

Gestionarea deșeurilor industriale ridică probleme legate în special de depozitățile de steril de la exploatarea cărbunelui. Toate haldele sunt active. Pentru drenarea apelor din patul haldelor și a apelor de infiltrație s-au executat lucrări de drenare și regularizare a principalelor văi transversale din perimetrele miniere. Deși starea actuală a depozitelor este, în general, stabilă, trebuie evitat efectul negativ asupra mediului natural și antropizat, prin antrenarea deșeurilor fie în albiile majore ale cursurilor de apă, fie tasări ale solului soldate cu alunecări de teren spre perimetrele construite. În acest sens, o situație critică se constată în localitatea Turcești, comuna Mateești, unde deplasarea haldei de steril a distrus un număr de 8 gospodării, fără ca fenomenul să poată fi oprit.

Mai trebuie amintite șlamurile de la Uzinele Sodice Govora depozitate pe bataluri amplasate în lunca Oltului, a căror gestionare ridică probleme până la termenul de închidere (2013).

Un factor de favorabilitate care poate contribui la realizarea obiectivelor stabilite îl reprezintă implementarea prevederilor Planului Județean de Gestionare a Deșeurilor Vâlcea – 2007 elaborat de Agenția pentru Protecția Mediului Vâlcea, ca urmare a transpunerii legislației europene în domeniul gestionării deșeurilor. Acesta cuprinde perioada 2003 – 2013, urmând a fi revizuit periodic în conformitate cu cerințele de protecție a mediului.

Zonificarea teritoriului

Teritoriu cu resurse naturale complexe, rezultat al unui cadru natural bogat și variat, județul Vâlcea dispune de o structură echilibrată a fondului funciar. Se remarcă ponderea ridicată a suprafeței silvice (circa 50%), dar și a fondului funciar agricol (circa 43%) care asigură suportul necesar unor activități economice diversificate.

Macro – zonarea teritorială a județului, care are în vedere resursele, infrastructura tehnică și de producție, ca și centrele urbane de polarizare, pune în evidență două zone funcțional – spațiale cu potențial ridicat de dezvoltare:

- zona cu profil economic complex (industrial, turistic, agrar) care se desfășoară pe arealul subcarpatic și pe culoarul Oltului, cu nivel mai ridicat de urbanizare, echipare tehnică și dezvoltare socio – economică;
- zona cu profil turistic și silvic care ocupă arealul montan nordic, cu nivel redus de urbanizare și echipare, dar cu potențial deosebit pentru dezvoltarea în continuare a turismului.

Zona centrală și sud – vestică a județului, cu un profil predominant agricol, are o infrastructură tehnică deficitară și este lipsită de centre urbane polarizatoare semnificative (orașul Bălcești nu exercită încă un rol teritorial important, având fizionomie parțial rurală). Reprezintă arealul cu probleme complexe și un nivel mai scăzut de dezvoltare socio – economică.

Raportat la dezideratul *asigurării unei structuri echilibrate de utilizare a teritoriului, adaptată necesităților economice ale fiecărei zone*, este necesară atenuarea disparităților existente. În acest sens, în arealul nordic poate fi valorificat potențialul turistic deosebit prin extinderea infrastructurii turistice, iar în zona central – sudică, cu structură preponderent primară, ridicarea nivelului de dezvoltare economică se poate baza pe eficientizarea activităților agricole și valorificarea industrială a produselor agricole. Totodată consolidarea rolului orașelor mici și identificarea și formarea unor centre intercomunale polarizatoare pot dinamiza activitățile economice din zonă.

Pentru *utilizarea judicioasă și punerea în valoare a resurselor funciare* este, de asemenea, necesară stoparea fenomenelor de degradare a solului sau de poluare datorată unor agenți economici, problemă cu care se confruntă unele suprafețe incluse în zona cea mai activă economic.

Dezvoltarea durabilă și armonioasă a teritoriului trebuie susținută și prin rezistența față de presiunile ce se exercită asupra terenurilor agricole sau silvice ca urmare a cererii crescânde de terenuri pentru industrie, servicii și locuire în zonele mai dinamice din jurul centrelor urbane de dezvoltare.

4.2. STRUCTURA SOCIO - DEMOGRAFICĂ

Evoluția populației și potențialul demografic

În general se poate constata că din punct de vedere demografic județul Vâlcea este un județ rural, afectat de fenomenele demografice specifice țării noastre pentru acest mediu de rezidență: raport de dependență crescut, mortalitate ridicată și îmbătrânire a populației accentuată. Atuurile județului sunt reprezentate de creșterea volumului populației urbane în ultimii cinci ani și de concentrarea populației în vârstă de muncă în zonele urbane, ceea ce ar reprezenta o premiză pentru dezvoltarea activităților economice. În schimb populația rurală, care este majoritară, se confruntă cu fenomene serioase de declin demografic, iar șansele de redresare sunt foarte mici în contextul unui mediu economic instabil și a lipsei de măsuri pentru îmbunătățirea calității vieții, începând cu accesibilitatea la servicii de sănătate și educație la nivelul celor urbane.

Datele cele mai recente din 2006 arată că fenomenele demografice instalate după 1992 se accentuează, amenințând cu depopulare zona sudică a județului Vâlcea, care are și cea mai îmbătrânită populație din județ. Mai există un pericol de depopulare în zona nord-estică a județului, unde totuși situația demografică este mai bună decât în sud, prin faptul că există aici efective de populație tânără, ce pot constitui un potențial de revigorare a populației din această zonă.

Atragerea tinerilor în zonele rurale sau reducerea emigrației lor poate reprezenta componenta cu cea mai semnificativă influență asupra evoluțiilor viitoare ale populației din județul Vâlcea, indiferent dacă facem o prognoză pe termen mediu sau lung. Argumentul ar fi că mișcarea naturală este mult mai inertială în profil teritorial decât cea migratorie, deoarece este greu de imaginat o scădere semnificativă a ratei mortalității în condițiile unei îmbătrâniri demografice accentuate, iar rezultatele unor eventuale politici pronataliste nu pot avea impact decât pe termen lung.

Proiectarea și prognoza populației din județul Vâlcea

Proiectarea demografică vizează estimarea numărului populației viitoare, pentru un orizont oarecare, în anumite condiții ipotetice de mortalitate, fertilitate și migrație. Cunoașterea evoluției probabile a populației după diferite caracteristici, în special a resurselor de muncă și a populației active, este necesară pentru fundamentarea programelor de dezvoltare economică și socială.

Din punct de vedere statistic, proiectarea demografică în cazul județului Vâlcea face parte din estimările populației pentru orizontul anilor 2015 – 2025, pornind de la datele furnizate de studiul „Evoluția populației în profil teritorial în perioada 2003 – 2025” a Institutului Național de Statistică. În general, proiectarea demografică poate fi pe termen scurt, mediu sau lung. Eroarea este cu atât mai mică cu cât informația este mai bogată și cu cât perioada de prognoza este mai mică. Aceste proiectări sunt construite de regula sub forma a trei scenarii: Inferior (Pesimist), Superior (Optimist) și Constant (Mediu). Aceste scenarii au la bază combinații variate ale variantelor

inferioare, superioare și constante pentru următorii indicatori: fertilitate, speranță de viață la naștere și migrație netă.

Metoda utilizată este *Metoda sporului mediu anual* în care ipoteza este că populația va crește în progresie aritmetică, sporul anual al acesteia fiind constant pentru întreaga perioadă analizată. Pentru început am calculat un spor mediu anual de evoluție a populației pentru perioada 2001-2006, ținând cont că există o tendință general valabilă pentru fiecare unitate administrativ teritorială (UAT) componentă. Am considerat suficientă o perioadă de cinci ani pentru o estimare a sporului anual al populației pentru a prognoza populațiile pe termen mediu (2015) și pe termen lung (2025), folosind ca an de referință cel mai recent an pentru care au existat date la nivel de UAT privind mișcarea naturală și migratorie a populației.

Este cunoscut de asemenea faptul că, cu cât populația este mai redusă numeric cu atât crește eroarea de prognoză. Pentru reducerea, pe cât posibil, a acestui tip de eroare, proiectarea populației la nivel de UAT prin metoda aleasă s-a realizat, nu pe numere întregi, ci procentual. S-a calculat pentru fiecare localitate procentul de populație pe care îl deține în populația totală a județului, în anii aleși ca bază de calcul pentru sporul său, necesar prognozei. Pentru anii de prognoză s-a obținut, de asemenea, o valoare procentuală a cât va reprezenta populația fiecărei localități în parte din populația totală a județului (procentele obținute s-au ajustat astfel încât suma acestora per total județ să fie 100%).

Pentru o cât mai mare exactitate a datelor obținute s-au corelat procentele obținute cu numărul total al populației județene prognozat de INS, acesta fiind considerat mai exact și mai fundamentat din punct de vedere tehnic și informațional. Am obținut astfel proiectarea populației la nivel de unitate administrativ-teritorială a județului, în cele trei variante: pesimistă, optimistă și medie, din care vom reține pentru analiza decalajului dintre prospectiva anticipată și viziunea așteptată în cazul evoluției populației, doar ultimele două variante. Varianta medie ne ajută să anticipăm volumul de populație în condițiile păstrării tendințelor actuale, pe când cea optimistă ne ajută să ne stabilim obiective aferente unei viziuni de dezvoltare socială, bazată pe îmbunătățirea contextului socio-economic și creșterea nivelului de trai.

Concluzia principală a prognozei este că, indiferent de varianta luată în calcul, populația județului scade atât pe termen mediu, cât și pe termen lung. Datele prezentate mai jos arată că numărul de UAT cu populație de peste 4000 locuitori se va diminua și nici măcar în varianta optimistă nu va depăși 15% din totalul UAT componente ale județului (inclusiv cu cele două municipii).

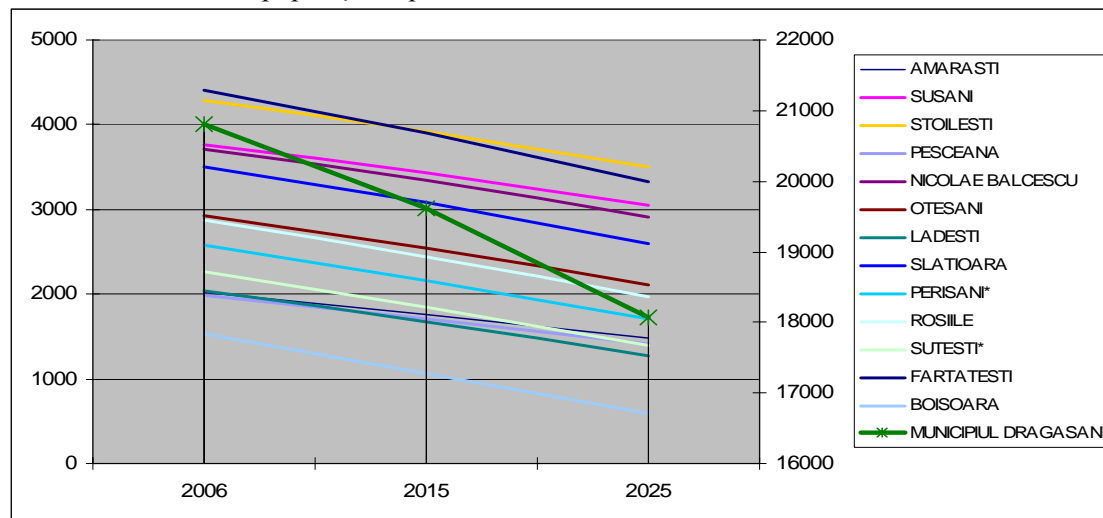
Tabel 1. Evoluția numărului de UAT pe categorii de populație, în variantele de prognoză 2015 și 2025, comparativ cu anul de referință 2006

Categorii de populație	Numar unitati administrativ teritoriale				
	Anul 2006	Prognoza 2015 varianta medie	Prognoza 2015 varianta optimista	Prognoza 2025 varianta medie	Prognoza 2025 varianta optimista
peste 4000	20*	15*	15*	12*	15*
3001-4000	18	21	23	15	14
2001-3000	33	28	27	28	30
1000-2000	16	23	22	30	26
sub 1000	0	0	0	2	2
Total UAT	87	87	87	87	87

*Sunt excluse din tabel cele două municipii, care au populație de peste 20 mii de locuitori în anul de referință, 2006, și a căror evoluție va fi comentată separat

Pe termen scurt, se poate remarca o creștere a numărului de UAT cu populații între 3000-4000 și 1000-2000 de locuitori, în ambele variante de prognoză, însă pe termen lung va crește semnificativ față de anul de referință doar numărul celor cu 1000-2000 de locuitori. Mai mult, în anul 2025, populația a două comune (Runcu și Boișoara) va fi sub 1000 de locuitori.

Fig. 1 Evoluția populației pe termen mediu și lung, în varianta optimistă, pentru UAT cele mai afectate de scăderi de populație în perioada 2001-2006

Notă: Valorile pentru Municipiul Drăgășani se citesc după axa secundară. * Comune reorganizate în perioada de calcul a sporului natural (2001-2006).

Figura de mai sus relevă situația critică a municipiului Drăgășani, cel mai afectat UAT de scăderea populației, din cele 14 ale județului cu sporuri anuale negative, chiar și în orizontul unei prognoze optimiste. În anul 2025, volumul populației sale va fi cu 14% mai mic decât în anul de referință, în timp ce în celălalt municipiu, Râmnicu Vâlcea, scăderea va fi de doar 3%.

Referitor la cele două medii, populația rurală se va diminua într-un ritm mult mai alert față de cea urbană, scăzând în anul 2025 cu 17% față de 2006, în varianta medie, în timp ce populația urbană scade cu 10% în aceeași variantă de prognoză. Varianta optimistă întărește ipoteza instalării unui declin demografic rural, deoarece în anul 2025 volumul populației rurale va fi cu 12% mai mic față de anul 2006, în timp ce populația urbană se va diminua doar cu 5% față de același an și în aceeași variantă de prognoză.

Resursele de muncă

Pe fondul unei preocupări deosebite la nivel european privind dezvoltarea resurselor umane problematica forței de muncă cunoaște noi valențe la nivel național și local. Sunt elaborate strategii naționale, regionale și locale ale căror obiective se încadrează în următoarele direcții prioritare: ocupare durabilă, formare profesională continuă și coeziune și incluziune pe piața muncii.

Obiectivele majore stabilite pentru județul Vâlcea se referă la *creșterea capacității de angajare și de ocupare a populației județului* prin promovarea adaptabilității și mobilității forței de muncă și prin calificarea resurselor umane și la *creșterea coeziunii și incluziunii sociale*, prevenirea și combaterea discriminării și inegalității de șanse pe piața muncii.

Principalele probleme cu care se confruntă județul Vâlcea în domeniul resurselor de muncă sunt: scăderea ratei de activitate și ocupare, concentrarea populației inactive în mediul rural, scăderea numărului mediu de salariați din ruralul județului, oferta insuficientă de locuri de muncă,

șomajul pe termen lung și cel în rândul tinerilor cu vârste sub 25 ani, insuficiențele facilități pentru formare profesională continuă.

Principalii factori favorizanți pentru atingerea obiectivelor majore stabilite în corelare cu strategiile naționale, regionale și locale în domeniul resurselor de muncă identificați la nivel județean sunt:

- dinamica pozitivă a sectorului terțiar și rata încă scăzută a angajării în sectorul serviciilor oferă oportunitatea dezvoltării sectorului serviciilor care asigură crearea de noi locuri de muncă în domeniul turismului, activităților financiar-bancare, serviciilor de piață;
- constituirea de asocieri și parteneriate între autoritățile locale vâlcene pentru atragerea fondurilor structurale alocate de UE pentru dezvoltarea resurselor umane;
- existența alternativelor de dezvoltare economică (agricultură, turism, mică industrie, servicii specializate în unele centre urbane), creșterea numărului întreprinzătorilor privați și creșterea numărului de persoane active în sectorul privat, constituind alternativa de absorbție a forței de muncă;
- disponibilitatea forței de muncă pentru recalificare și dezvoltarea abilităților; interes crescut pentru educația deschisă și învățământul la distanță; crearea condițiilor pentru formarea profesională a forței de muncă pentru a răspunde exigențelor economiei globale;
- cultură ridicată în ceea ce privește mobilitatea forței de muncă, navetismul manifestându-se mai pregnant în cazul populației ocupate din mediul rural.

4.3. STRUCTURA ACTIVITĂȚILOR

Agricultura

Agricultura constituie o ramură importantă a economiei județului, care se bazează pe un fond funciar agricol semnificativ (43% din suprafața totală) preponderent în jumătatea sudică a județului, 99% din terenurile agricole fiind în proprietate privată.

Extinderea mare a pășunilor și fânețelor naturale (56%) a favorizat sectorul zootehnic care se remarcă prin revigorare în ultimii ani. Pomicultura, subramură cu tradiție, este favorizată de particularitățile cadrului natural care a determinat prezența câtorva din cele mai renumite bazine pomicole din țară, în special pentru măr și prun. Terenurile pomicole ocupă 6% din suprafața agricolă și se desfășoară pe zona centrală a județului.

Viticultura este, de asemenea, o ocupație cu tradiție în zona sud – estică centrată pe Drăgășani, unde se află una dintre cele mai vestite podgorii din țară. Cultura cerealelor, porumb și grâu în principal, ocupă 36% din terenul agricol și se desfășoară preponderent în jumătatea sudică a județului.

Tradiția în domeniu și factorii naturali au favorizat pe anumite areale obținerea unor producții vegetale sau zootehnice superioare mediei pe județ la mai multe culturi sau produse, ceea ce marchează zonele cu activitate agricolă performantă. Acestea ocupă îndeosebi arealul sudic.

Principalele probleme cu care se confruntă agricultura sunt legate de fragmentarea excesivă a terenurilor agricole în exploatații individuale mici, în medie de 2,7 ha. Reticența la asociere care încă persistă face dificilă aplicarea unor tehnologii moderne în cultivarea terenurilor.

Gradul scăzut de mecanizare a lucrărilor agricole datorat numărului redus de tractoare și mașini agricole (ultimul loc pe țară la unele dintre acestea) determină o productivitate scăzută și existența unor zone extinse în care se practică o agricultură de subzistență.

Pomicultura a înregistrat fluctuații, productivitate scăzută în urma îngrijirilor necorespunzătoare, reducerea suprafețelor pomicole prin defrișare odată cu trecerea în proprietate privată sau producții scăzute din cauza factorilor naturali și a dificultăților financiare ale producătorilor care nu pot asigura condițiile necesare unor recolte mari, stabile, de calitate.

Aplicarea arbitrară a îngrășămintelor chimice prezintă riscul excesului de azotați și fosfați cu efect toxic asupra microflorei din sol și a producției vegetale din zonele cultivate.

Eficientizarea și modernizarea agriculturii printr-o utilizare superioară a fondului funciar agricol trebuie să aibă în vedere orientările și normele Politicii Agricole Comunitare (PAC), în condițiile concurenței crescute la care România trebuie să facă față ca țară membră UE. Supraocuparea în agricultură trebuie redusă până la norma unei agriculturi eficiente, iar agricultorii care nu produc pentru piață trebuie încurajați să se orienteze spre alte sectoare de activitate (servicii, turism rural). Suprafețele de exploatare a terenurilor agricole pentru diverse culturi, conform PAC, trebuie să fie corelate cu limitele minime impuse de eficiența culturilor agricole stabilite pentru fiecare dintre acestea, prezentate în tabelul următor:

<i>Cereale, plante tehnice și medicinale în zona de câmpie</i>	<i>110 ha</i>
<i>Zona de deal</i>	<i>50 ha</i>
<i>Pajiști naturale cultivate și culturi furajere pentru zona de munte</i>	<i>25 ha</i>
<i>Plantații de pomi și pepiniere</i>	<i>5 ha</i>
<i>Căpșunerii, arbuști fructiferi</i>	<i>1 ha</i>
<i>Plantații de vii nobile, pepiniere și hamei</i>	<i>5 ha</i>
<i>Sere și solarii</i>	<i>0,5 ha</i>
<i>Ciupercării</i>	<i>0,2 ha</i>

De asemenea, pentru sectorul animalier normele PAC prevăd capacități minime de producție (număr capete) care asigură eficiența economică, respectiv:

<i>Vaci de lapte sau bubaline</i>	<i>15 capete</i>	<i>Păsări pentru carne</i>	<i>5000 capete</i>
<i>Taurine la îngrășat</i>	<i>50 capete</i>	<i>Stații de incubare</i>	<i>200.000 capete</i>
<i>Oi sau capre</i>	<i>300 capete</i>	<i>Alte specii de păsări</i>	<i>1000 capete</i>
<i>Cai de rasă</i>	<i>15 capete</i>	<i>Apicultura</i>	<i>50 familii</i>
<i>Cai la îngrășat</i>	<i>50 capete</i>	<i>Struți</i>	<i>15 capete</i>
<i>Porci</i>	<i>100 capete</i>	<i>Iepuri</i>	<i>500 capete</i>
<i>Alte specii de animale</i>	<i>100 capete</i>	<i>Animale de blană</i>	<i>100 capete</i>
<i>Găini outoare</i>	<i>2000 capete</i>		

Județul Vâlcea având o suprafață foarte redusă a exploatațiilor agricole este foarte departe de a se conforma acestor criterii de eficiență. Este necesară încurajarea asocierii pentru obținerea unor exploatații rentabile precum și o mai bună cunoaștere a procedurilor de accesare a fondurilor structurale destinate dezvoltării agriculturii.

Silvicultura

Suprafețele întinse de pădure care ocupă circa 50% din teritoriul județului, în special arealul nordic montan, formează un fond forestier deosebit de bogat care a favorizat dezvoltarea silviculturii. În prezent doar circa 45% din terenurile forestiere aparțin fondului forestier de stat.

Exploatarea masei lemnoase a crescut constant în ultimii ani, deși ponderea pădurilor din grupa a II-a cu rol de producție și protecție este de doar 12%, majoritatea suprafețelor silvice fiind impropriei exploatării, având rol de protecție.

Pentru menținerea în bune condiții a fondului forestier a fost asigurată regenerarea naturală pe 258 ha și s-au executat lucrări de împăduriri pe circa 100 ha, precum și tăieri de regenerare, igienare și curățire, rărituri în pădurile tinere.

Se semnalează existența unor suprafețe împădurite afectate de incendii (11 ha).

Problemele fondului forestier sunt determinate de exploatările excesive sau tăierile abuzive care generează dezechilibre în structura și volumul suprafețelor împădurite. Produsele asociate pădurii sunt insuficient și inegal valorificate.

Dezvoltarea activităților silvice bazată pe conservarea și gospodărirea durabilă a pădurilor trebuie să se realizeze prin reîmpădurirea și extinderea suprafețelor silvice, în funcție de localizare și forma de relief, precum și prin dezvoltarea accesibilității fondului forestier destinat exploatării.

Industria

Sectorul cel mai dinamic al economiei, industria s-a dezvoltat în județul Vâlcea pe baza unor resurse locale bogate și variate: sare, petrol, cărbune, roci utile, o rețea hidrologică importantă.

Ramurile cu dezvoltare mai deosebită și tradiție în județ sunt: industria chimică, ce asigură peste 50% din volumul producției industriale și 46% din totalul cifrei de afaceri (SC Olchim SA Râmnicu Vâlcea este una dintre cele mai mari companii de produse chimice din România), industria energetică, acoperă 15% din cifra de afaceri pe industrie (Lotru – Ciunget, cea mai mare hidrocentrală din țară, alte 2 hidrocentrale pe Lotru și 11 pe râul Olt, la care se adaugă termocentrala de la Govora), prelucrarea lemnului și mobilier, reprezintă 5% din totalul cifrei de afaceri (CARPATINA SA produce mobilă pentru export), industria constructoare de mașini (VILMAR SA, cu capital francez, produce utilaje tehnologice).

Industria extractivă, cu problemele cu care se confruntă sectorul extractiv la nivel național, este reprezentată de exploatările de lignit de la Berbești, exploatarea tradițională a sării și a altor roci utile la Ocnele Mari, extracția calcarului în cariera de la Bistrița.

Centrele industriale semnificative care concentrează cel mai mare număr de salariați sunt Râmnicu Vâlcea (peste 15.000 salariați), Drăgășani și Băbeni (2.500 – 3.000 salariați). Populația ocupată în industrie reprezintă 22% din totalul ocupațiilor pe județ.

Se remarcă trendul ascendent al producției industriale în ultimii ani, existența unor industrii competitive la export, ca și prezența a 16 firme care se înscriu în Topul Național al Firmelor datorită nivelului de performanță realizat.

Închiderea unor capacități de producție a dus la reducerea numărului de salariați, scăderile cele mai drastice fiind în industria extractivă și chimică (Ocnele Mari, Băbeni, Râmnicu Vâlcea).

Restructurarea unor ramuri industriale a determinat existența unor situri industriale disponibile care necesită reabilitări complexe și reconversii către alte tipuri de utilizări.

Problemele sectorului industrial sunt legate și de utilizarea unor tehnologii învechite și, ca urmare, competitivitatea scăzută a produselor. Capacitatea de atragere a investițiilor străine este încă redusă, cu unele excepții (de exemplu VILMAR SA).

Până în prezent nu s-au înființat parcuri industriale, dar există condiții de organizare a acestora în Drăgășani, Băbeni și Căzănești, precum și a unui parc industrial tehnopol în orașul Horezu.

Consolidarea rolului industriei ca ramură de bază în structura economiei și ca suport al unei dezvoltări economice durabile impune în continuare ajustări structurale corelate cu obiectivul de *creștere a competitivității* în sectorul privat, prin sprijinirea directă a investițiilor materiale în întreprinderi aparținând sectorului productiv.

Din punct de vedere al amenajării teritoriului este necesară restructurarea zonelor destinate activităților industriale, prin acțiuni concertate care să creeze un număr mare de locuri de muncă, în principal pe piețele de forță de muncă din municipii, orașe și centrele intercomunale.

Construcțiile

Sectorul construcțiilor s-a repliat cel mai rapid după 1989 prin dezvoltarea continuă a pieței construcțiilor, apariția de noi firme, specializarea acestora pe tipuri de lucrări.

În județul Vâlcea se constată creșterea numărului de salariați în construcții în majoritatea unităților administrativ teritoriale (în special în Horezu, Budești, Păușești Maglași, Fântâțești). Deși pe ansamblu este un sector dinamic există oscilații la nivel teritorial.

Construcția de locuințe a înregistrat valori mai ridicate în Râmnicu Vâlcea, Băile Govora, Băbeni, Alunu.

Dezvoltarea sectorului construcțiilor va depinde de dezvoltarea economico-socială a județului. Piața terenurilor și migrația externă a forței de muncă specializate reprezintă factori determinanți în evoluția activității în construcții.

Turismul

Potențialul turistic natural și cultural de excepție al județului Vâlcea, concentrat preponderent în arealul montan și subcarpatic, a favorizat dezvoltarea activităților turistice.

Cadrul natural și antropic permite practicarea unor forme variate de turism de la cel montan și sportiv în arealul nordic (stațiunea montană Voineasa fiind cea mai cunoscută), la turismul balnear în stațiunile de interes național Băile Olănești, Băile Govora, Călimănești, sau turismul cu valențe culturale și ecumenic de vizitare a mănăstirilor și schiturilor care reprezintă marca recunoscută a Olteniei de nord. Agroturismul se poate dezvolta în zona subcarpatică beneficiind de un mediu nepoluat, tradiții folclorice, vinuri și gastronomie locală.

Infrastructura de cazare este bine dezvoltată în localitățile turistice, dispunând în total de 10.380 locuri de cazare în 147 unități turistice, ceea ce plasează județul Vâlcea pe locul al 3-lea pe țară în privința capacității de cazare funcționale.

Problemele principale ale activității turistice se referă la nivelul insuficient de modernizare a bazei de cazare care are încă un grad redus de confort și calitate a serviciilor, dar și la indicele scăzut de valorificare a capacității de cazare (48% în 2005). Structurile de agrement sunt insuficient

dezvoltate și diversificate. Structura capacităților de cazare axată preponderent pe hoteluri (circa 70%), dar și vile și pensiuni (20%), este deficitară în privința posibilităților de cazare în zona montană (cabane).

În județ există încă resurse turistice nevalorificate: domeniile schiabile de la Vidra și Obârșia Lotrului, localitățile cu resurse balneare nevalorificate Ocnele Mari, Ocnița, Costești, precum și potențialul pentru turism uval din zona Drăgășani.

Se remarcă disparități teritoriale importante între jumătatea nordică a județului cu activitate turistică intensă și diversificată și arealul sudic cu potențial mai redus, în care turismul este practic inexistent.

“Turismul social” subvenționat de la bugetul de stat este o caracteristică a județului, ceea ce constituie un avantaj în ceea ce privește fluxul continuu de turiști, dar acest segment de turism este caracterizat prin cheltuieli reduse deci nu atrag venituri ridicate.

Infrastructura de acces nemodernizată spre obiectivele turistice și echiparea tehnico – edilitară deficitară în zonele rurale cu potențial turistic ridicat afectează dezvoltarea activităților turistice.

Dezvoltarea turismului ca prioritate a strategiei regionale trebuie să se realizeze în județ prin extinderea și modernizarea infrastructurii de cazare și agrement, crearea/modernizarea infrastructurilor conexe pentru valorificarea patrimoniului istoric și cultural (turism cultural și ecumenic), precum și dezvoltarea/modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea durabilă a resurselor naturale cu potențial turistic (turism montan, sporturi de iarnă, balnear). Este necesară o mai bună valorificare a potențialului pentru agroturism prin dezvoltarea bazei de cazare specifice (pensiuni rurale, ferme turistice) și reabilitarea accesului și a echipării tehnico – edilitare din localitățile vizate.

Având în vedere promovarea insuficientă a valorilor turistice, una din direcțiile principale de intervenție trebuie să prevadă creșterea atractivității turistice a județului printr-o promovare eficientă: centre de promovare și informare turistică, Internet, materiale promoționale, produse turistice complexe și atractive care să ia în considerare și posibilitățile de cooperare interjudețeană.

4.4. CONTEXTUL TERITORIAL INTERJUDEȚEAN, REGIONAL, NAȚIONAL

Județul Vâlcea face parte din Regiunea de Dezvoltare 4 Sud – Vest Oltenia care beneficiază de resurse naturale complexe, resurse hidrologice bogate și un potențial turistic natural și cultural ridicat. Situat în arealul nordic, montan și subcarpatic, îl plasează într-o zonă favorizată cu oportunități mai mari de dezvoltare economică decât sudul preponderent agrar.

Integrarea teritoriului județean în spațiul regional și național depinde de două componente suprateritoriale importante: rețeaua de infrastructuri majore de transport și comunicație și sistemul de relații care se stabilesc între centrele cu rol semnificativ în dinamica economică.

În acest sens, regiunea este străbătută de axe majore de transport - coridorul paneuropean IV rutier și feroviar (parțial pe culoarul Oltului), coridorul VII fluvial la limita sudică, drumuri europene. Până în prezent nu s-a realizat nicio autostradă pe traseul acestora, iar starea infrastructurii de transport pe direcțiile majore menționate este nesatisfăcătoare, dezvoltarea și modernizarea acesteia fiind prioritară.

Rețeaua regională a polilor urbani de dezvoltare este formată, în principal, din municipiul Craiova – pol național, cel mai reprezentativ centru economic și administrativ, cu aria de polarizare

cea mai extinsă – și din polii regionali Râmnicu Vâlcea, Târgu Jiu și Drobeta Turnu Severin care susțin latura nordică a rețelei urbane.

În perspectivă este necesară dezvoltarea funcțiilor celor doi poli urbani semnificativi din județ - municipiile Râmnicu Vâlcea și Drăgășani - pentru consolidarea rolului lor regional și, respectiv, subregional în cadrul rețelei urbane regionale și naționale.

Prezența unor zone de cooperare transnațională în proximitatea județului Vâlcea constituie o altă oportunitate importantă pentru stabilirea unor relații de cooperare în proiecte de interes comun.

Din punct de vedere economic Vâlcea face parte dintre județele industrializate din nordul Olteniei, afectat de procesele de restructurare industrială, dar cu tendință de orientare a economiei spre sectorul terțiar (34,3%) la care contribuie semnificativ activitățile turistice.

Pe teritoriul Regiunii 4 Sud – Vest s-au identificat unele zone cu probleme complexe: zone defavorizate sau zone mari de restructurare industrială. Dintre acestea din urmă, în județul Vâlcea este inclusă doar zona sudică (Drăgășani – Bălcești), ca parte din aria Craiova – Slatina. Aria minieră a Olteniei (inclusiv Berbești – Alunu) a fost inclusă printre zonele prioritare stabilite la nivel național pentru a fi sprijinite în depășirea problemelor cu care se confruntă.

Arealul sudic al județului face parte din zona central – sudică a regiunii, preponderent rurală cu nivel de dezvoltare redus sau foarte redus, bazată pe o “economie rurală de subzistență”. Zona sudică, de podiș sau câmpie, a regiunii include trei zone cu dificultăți de relaționare cu localități urbane (distanțe mai mari de 25 km), una dintre acestea desfășurându-se pe teritoriul județului Vâlcea. Identificarea unor noi centre de polarizare în aceste areale ar trebui să aibă în vedere cooperarea la nivel regional.

Cooperarea interjudețeană este încă redusă și în domeniul turistic, în care potențialul deosebit din arealul nordic este insuficient valorificat. Promovarea mai agresivă a zonei și o ofertă diversificată care să includă programe turistice integrate ar contribui la dezvoltarea activităților turistice și ar constitui o alternativă economică la sectorul extractiv aflat în restructurare.

Principalele dificultăți ale realizării structurilor suprateritoriale sunt legate de obstacolele cadrului natural (relief, hidrografie), de voința politică și forța economică implicate. Cu toate acestea contribuția județului și a comunităților locale, la aceste proiecte, poate deveni importantă prin activitățile sale administrativ-organizatorice și de coordonare a principalilor actori locali.

5. DIAGNOSTICUL GENERAL

Diagnosticul general pune în relație problemele specifice relevate prin diagnosticul pe domenii și subdomenii în vederea evidențierii, prin tehnici de integrare, a disparităților, disfuncționalităților și potențialităților la nivel județean.

Prin sintetizarea și integrarea problemelor și elementelor de favorabilitate identificate pe fiecare din cele patru domenii mari analizate se pot determina sinergiile și influențele dintre procesele și fenomenele ce se manifestă în teritoriu. Se crează astfel posibilitatea de a stabili cele mai semnificative disparități cu implicații sociale și economice, pentru a căror atenuare este necesar să se concentreze resursele disponibile în etapa de implementare a planului de amenajare a teritoriului.

Analiza anterioară detaliată a aspectelor teritoriale ce caracterizează județul Vâlcea permite identificarea unor areale mari cu probleme și factori de favorabilitate similari, care pot fi relaționate cu unitățile mari de relief, cu desfășurare de la nord la sud.

Se prezintă în continuare diagnosticul general al fiecăreia dintre aceste zone prin sintetizarea elementelor de favorabilitate care pot influența evoluția pozitivă a teritoriului, precum și a principalelor probleme, disparități și disfuncționalități ce caracterizează structura teritoriului, aspectele demografice și activitățile economice din arealul de referință.

- **Zona montană înaltă**, situată în partea nordică a județului, se caracterizează prin:

Factori de favorabilitate

- un cadru natural deosebit, fond forestier bogat, pajiști alpine extinse, faună și floră bogate;
- resurse hidroenergetice importante (Lotru, Olt), resurse minerale (cuarț, feldspat, mică) ce pot fi valorificate, ape geotermale (zona Călimănești – Cozia);
- patrimoniu natural deosebit format din cele două parcuri naționale și majoritatea rezervațiilor și monumentelor naturale din județ, clasate și protejate prin lege;
- prezența unei zone cu concentrare mare de valori de patrimoniu cultural construit (Depresiunea Loviștei);
- mediu nepoluat, cu o bună calitate a apei, aerului și solului;
- potențial turistic natural foarte ridicat;
- oportunități de sporire a accesibilității având în vedere că zona va fi străbătută la limita estică de trasee majore de transport – viitoare tronsoane ale rețelei rutiere și feroviare transeuropene (în prezent există drumul european E 81 și cale ferată pe Valea Oltului);
- infrastructură importantă de valorificare a potențialului hidroenergetic (hidrocentrale, lacuri de acumulare);
- ponderi ridicate ale populației tinere (0-14 ani), de peste 19% în comunele din arealul nord – estic (Racovița, Căinenii Mici, Titești, Perișani), dintre care unele se caracterizează și prin valori crescute ale natalității (Căineni, Perișani, Racovița);
- zonă importantă de turism montan și sportiv, susținută de o infrastructură de cazare bine dezvoltată în stațiunea turistică montană de interes național Voineasa (1731 locuri), dar și în Malaia și Brezoi;

- sector zootehnic dezvoltat, favorizat de suprafața extinsă de pășuni și fânețe, reprezentând una din activitățile cu tradiție în zonă care cunoaște o revigorare în ultimii ani;
- silvicultura constituie ramura economică importantă a arealului montan, exploatarea lemnului fiind ocupația tradițională de bază a locuitorilor, cu dezvoltare permanentă evidențiată de creșterea volumului de masă lemnoasă pusă în circuitul economic;
- industrie energetică foarte dezvoltată (prezența celei mai mari hidrocentrale din țară – Lotru-Ciunget, dar și a altor două hidrocentrale pe Lotru – Brădișor și Malaia).

Probleme principale

- riscul degradării cadrului natural ca urmare a unor factori naturali: fenomene geomorfologice sau fenomene de torențialitate și alunecări de teren, vizibile deja pe Valea Lotrului și în depresiunea Loviștei;
- densitate foarte scăzută a localităților urbane și rurale, ca urmare a condițiilor dificile de locuire (fac excepție Valea Lotrului și Valea Oltului – depresiunea Loviștei);
- infrastructură socio – culturală redusă, cu excepția dotărilor din singurul oraș al zonei montane – Brezoi; asistență sanitară deficitară în arealul rural nord – estic;
- echipare tehnico – edilitară incompletă în mediul rural – lipsa canalizării și a epurării apelor uzate;
- infrastructură de transport locală nemodernizată, prezența unor zone critice pe DN 7 (E 81) – alunecări de teren și căderi de pietre;
- riscul producerii unor accidente tehnologice provocate de eventuale ruperi de baraje (Vidra și Brădișor pe râul Lotru);
- echilibrul fragil al ariilor naturale protejate care pot fi supuse riscului unor fenomene de degradare, defrișărilor ilegale, pășunatului abuziv sau circulației turistice necontrolate;
- densitate redusă a populației, specifică zonei montane;
- fenomene asociate declinului demografic în comunele de la limita estică: scădere accentuată a populației, valori ridicate ale raportului de dependență (populație îmbătrânită în Boișoara), spor migratoriu negativ accentuat;
- disfuncționalități în ocuparea resurselor umane: ponderi mai scăzute ale populației ocupate în totalul populației active, număr redus de salariați în ruralul extrem estic, rată ridicată a șomajului (peste 20%) în orașul Brezoi și Câineni;
- posibilitățile de evoluție a structurilor economice sunt dependente de restricționările impuse de cadrul natural montan;
- valorificare insuficientă a potențialului turistic, indice scăzut de ocupare a unităților turistice, lipsa cabanelor, insuficientă dezvoltare a structurilor de agrement, domenii schiabile neexploatate la Vidra și Obârșia Lotrului, potențial pentru turism rural slab valorificat în depresiunea Loviștei;
- defrișări abuzive care pot pune în pericol structura și volumul fondului forestier, slabă valorificare a produselor asociate pădurii, pășunatul în pădure cu consecințe negative asupra ecosistemului forestier;

- dificultăți în valorificarea produselor agricole animale în lipsa unor centre de prelucrare și a unui sistem organizat eficient de recoltare;
- prezență modestă a industriei prelucrătoare, tradiționalismul activităților primare împiedică dezvoltarea unor centre cu funcțiuni complexe.

● **Zona subcarpatică și de podiș colinar**, ocupă arealul central – nordic al județului desfășurat pe axa Râmnicu Vâlcea – Horezu, continuat cu culoarul Oltului între Râmnicu Vâlcea și Drăgășani, fiind caracterizată prin:

Factori de favorabilitate

- cadru natural pitoresc și climat temperat cu nuanțe moderate;
- prezența celor mai importante și variate resurse minerale din județ: sare, lignit, țiței și gaze asociate, izvoare minerale, calcar și alte roci utile;
- zonă de mare concentrare a patrimoniului cultural construit cu valoare națională (inclusiv UNESCO – mănăstirea Hurezi), cu elemente de unicitate (cule, schituri, mănăstiri), care se îmbină armonios cu cadrul natural, formând peisaje culturale asociative de mare atractivitate, specifice Olteniei de nord;
- potențial turistic natural și cultural foarte ridicat;
- densitate ridicată de locuire, care concentrează majoritatea localităților urbane din județ: municipiul reședință Râmnicu Vâlcea, pol regional în consolidare, municipiul Drăgășani, pol subregional și alte 8 orașe;
- prezența celor 3 stațiuni turistice balneare de interes național – Călimănești, Băile Olănești, Băile Govora – cu profil funcțional bine definit, care susțin dezvoltarea economică a zonei;
- infrastructură socio – culturală bine reprezentată în orașele cu mai vechi statut urban, inclusiv învățământ superior în Râmnicu Vâlcea;
- echipare hidroedilitară corespunzătoare în localitățile urbane;
- zonă care dispune de cele mai numeroase lucrări de regularizare a cursurilor de apă pentru a preveni efectul inundațiilor, precum și de suprafețe extinse cu lucrări de combatere a eroziunii solului;
- infrastructură de transport bine reprezentată cantitativ (drum european E81, drumuri naționale, cale ferată pe direcția N-S, inclusiv legătura cu municipiul Pitești, în curs de execuție), care în perspectivă va beneficia de traseele rețelelor transeuropene TEN-R, TEN-F;
- posibilități de extindere a rețelei de alimentare cu gaze naturale din magistrala care traversează zona la limita sud – estică (Drăgășani – Râmnicu Vâlcea – Schitu Golești);
- potențial pentru exploatarea energiei solare ca resursă regenerabilă posibil a fi utilizată în zona subcarpatică atât pentru prepararea apei calde cât și pentru încălzire;
- densitate ridicată a populației, în special în arealul adiacent municipiului Râmnicu Vâlcea;
- potențial demografic important în zona extinsă de influență a reședinței de județ, caracterizat de: tendință de creștere a populației, valori moderate ale raportului de dependență, spor migratoriu pozitiv;

- pondere ridicată a populației ocupate și a salariaților, în special în localitățile urbane;
- zonă cu profil economic complex – industrial, agrar, turistic – cu cel mai ridicat nivel de dezvoltare economică;
- prezența celor mai semnificative centre industriale din județ, care cuprind cel mai mare număr de salariați (Râmnicu Vâlcea, Drăgășani, Băbeni), în care predomină industria prelucrătoare (chimică, constructoare de mașini, prelucrarea lemnului, industria ușoară), dar și industria energetică ce utilizează potențialul râului Olt (11 hidrocentrale); industria extractivă valorifică resursele minerale din zonă (la Berbești, Ocnele Mari, Costești și pe valea Oltului în carierele de roci utile);
- zona turistică cea mai reprezentativă, bine cunoscută la nivel național pentru valorificarea resurselor balneare în cele 3 stațiuni turistice de interes național (Călimănești, Băile Olănești, Băile Govora) cu infrastructura de cazare și tratament foarte dezvoltată, precum și stațiunea turistică de interes local Horezu;
- posibilități de practicare și a altor forme variate de turism, în special cultural și ecumenic de vizitare a culelor, mănăstirilor și schiturilor caracteristice Olteniei de Nord, precum și turismul rural;
- agricultură bine reprezentată prin unele dintre cele mai importante bazine pomicole din țară (prun și măr) și prin zona viticolă Drăgășani vestită pentru podgoriile sale; pe culoarul Oltului, cu pondere mare a suprafeței arabile, sunt extinse culturile de cereale (porumb și grâu).

Probleme principale

- prezența celor mai numeroase zone critice sub aspectul poluării aerului (arealele Râmnicu Vâlcea, Govora, Berbești și Bistrița), a apelor de suprafață (pe râul Olt), a pânzei freatice (Râmnicu Vâlcea, Băbeni, Mădulari, Drăgășani) și a solului (Râmnicu Vâlcea, Govora, Berbești – Alunu);
- areal extins de manifestare a fenomenelor de risc natural: inundații din torenți și alunecări de teren, specifice zonei subcarpatice și agravate de despăduriri;
- prezența celor mai semnificative zone de risc tehnologic legate de industria chimică (Râmnicu Vâlcea, Govora, Horezu) sau de industria minieră (Berbești – Alunu);
- disparități în structura rețelei de localități urbane, dominată de reședința de județ, celelalte orașe având dimensiuni demografice reduse și un rol teritorial insuficient afirmat;
- majoritatea localităților urbane nu îndeplinesc indicatorii cantitativi și calitativi minimali de definire conform Legii nr. 351/2001, situația cea mai gravă fiind în orașele noi Băbeni și Berbești, dar și în Băile Olănești;
- disparități în rețeaua de învățământ care impun reorganizări sau spații noi: aglomerări (după numărul de elevi/sală de clasă) în Horezu și Călimănești sau număr redus de elevi în comunele de la limita estică a zonei;
- lipsa alimentării cu apă și a canalizării în ruralul părții centrale și cel de la limita estică a arealului subcarpatic;
- fondul de locuințe raportat la numărul de locuitori este mai redus față de media pe județ, având în vedere densitatea mai mare de locuire specifică unei zone urbanizate;

- lipsa unei legături rutiere cu capacitate portantă corespunzătoare pe direcția est – vest care să relaționeze eficient centrele regionale și să faciliteze cooperarea în activitățile turistice;
- debranșarea de la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică a localităților Băile Govora, Ocnele Mari, Costești și Drăgășani;
- deficiențe în gestionarea deșeurilor: depozite de deșeuri industriale și menajere care nu respectă cerințele de protejare a mediului înconjurător conform legislației de mediu, lipsa depozitelor amenajate de deșeuri menajere în mediul rural;
- dezechilibre în structura și mișcarea demografică: ponderi scăzute ale populației tinere și raport de dependență crescut în ruralul din partea centrală și vestică a zonei, spor natural negativ (fac excepție doar Râmnicu Vâlcea și Berbești);
- șomaj ridicat în urban (Râmnicu Vâlcea, Drăgășani, Horezu, Berbești);
- probleme de restructurare a sectorului industrial: reducerea activității de exploatare a lignitului de la Berbești – Alunu, reducerea numărului de salariați din cauza închiderii unor capacități de producție în industria chimică și extractivă (Râmnicu Vâlcea, Ocnele Mari, Băbeni), existența unor situri industriale disponibile care necesită reabilitări complexe;
- deficiențe în activitățile turistice: nivel încă redus de modernizare a bazei de cazare și tratament și de diversificare a structurilor de agrement, slabă valorificare a potențialului pentru agroturism și pentru turismul uval (asociat viei și vinului în zona Drăgășani), resurse balneare neexploatare (Ocnele Mari, Ocnița, Costești), preponderența “turismului social” subvenționat de la bugetul de stat, care nu atrage un segment de turiști cu venituri ridicate;
- disfuncționalități legate de agricultură: reducerea suprafețelor pomicole și productivitate fluctuantă a livezilor, fragmentarea excesivă a terenurilor agricole, număr foarte redus de exploatații de tip asociativ ceea ce limitează posibilitatea practicării unei agriculturi moderne.

● **Zona dealurilor subcarpatice și de platformă**, care ocupă partea central - sudică a județului, până la culoarul Oltului, fiind caracterizată prin:

Factori de favorabilitate

- fond funciar variat format atât din păduri cât și din teren agricol în pondere ridicată, constituit mai ales din teren arabil, dar și din suprafețe de vii la limita estică, spre culoarul Oltului;
- resurse hidroenergetice valorificabile, în principal râurile Olteț și Cerna;
- prezența unor zone cu resurse energetice – zăcăminte de petrol și gaze asociate (Zătreni, Făurești, Mădulari, Grădiștea, Roșiile);
- areal cu poluare redusă a mediului deoarece nu există industrii poluatoare (cu excepția exploatărilor de petrol);
- locuire caracterizată printr-un fond locativ bogat cantitativ, având în vedere că se raportează la numărul mai redus de locuitori din rural;
- infrastructură de transport formată în principal dintr-o rețea relativ densă de drumuri naționale;

- prezența unor rețele magistrale de transport gaze naturale și a unor conducte de transport țiței și gazolină;
- existența lucrărilor de amenajări funciare pe suprafețe extinse pentru combaterea eroziunii solului și parțial pentru desecări în sud (zona Oltețului);
- procent ridicat al populației ocupate în mare parte din comune, datorită ocupării în agricultură, de regulă în gospodăria proprie;
- agricultură diversificată favorizată de fondul funciar agricol și evidențiată de prezența unor zone cu producție vegetală și zootehnică peste media județului la mai multe culturi sau produse;
- potențial pentru dezvoltarea în continuare a industriei energetice prin exploatarea resurselor energetice (cursul Oltețului) și a industriei mici de prelucrare a produselor agricole.

Probleme principale

- prezența unor zone extinse afectate de alunecări de teren active și de inundații din torenți sau revărsări ale cursurilor de apă (Olteț, Cerna);
- existența unor zone care prezintă risc de poluare cu petrol și apă sărată ca urmare a exploatarei petrolului;
- zonă profund rurală, lipsită de un centru polarizator semnificativ, cu densitate de locuire redusă, având un număr ridicat de sate foarte mici;
- lipsa localităților urbane în cea mai mare parte a zonei, orașul Bălcești, situat periferic, păstrează parțial fizionomie și funcțiuni rurale și nu îndeplinește 7 dintre indicatorii minimali de definire ai localităților urbane;
- infrastructură socio – culturală redusă: asistență sanitară deficitară (număr redus de medici, lipsa unităților teritoriale specializate, spital sau policlinică, cu excepția orașului Bălcești și a celor două centre de sănătate din Lădești și Sinești care au doar câte 10 paturi, număr foarte mic de farmacii), lipsa spațiilor destinate culturii (Amărăști, Lăcusteni, Măciuca, Pesceana) sau starea proastă a căminelor culturale din celelalte comune, lipsa dotărilor sportive;
- echipare edilitară foarte redusă: marea majoritate a comunelor nu dispun de alimentare cu apă și canalizare în sistem centralizat, număr redus de abonamente la telefonie fixă, nu există localități rurale racordate la rețeaua de alimentare cu gaze naturale (cu o excepție - Zătreni), deși teritoriul este străbătut de magistrale de transport gaze;
- grad scăzut de dotare a locuințelor care determină o calitate slabă a locuirii;
- prezența unor areale extinse cu pondere mare de drumuri locale nemodernizate, tronsoane de drum afectate de alunecări de teren, poduri în stare proastă peste Olteț și Cerna;
- depozite pentru deșeuri menajere în majoritate improvizate, amplasate în locații nepotrivite, necorespunzătoare din punct de vedere al protecției mediului;
- densitate scăzută a populației;
- declin demografic accentuat manifestat prin: scăderi importante ale populației în majoritatea comunelor (mai semnificative în Făurești, Șutești, Mădulari, Lădești, Ghioroiu, Roșiile), îmbătrânire (populația de 60 de ani și peste are pondere mai mare de 30%), raport de dependență demografică foarte crescut (90 – 122), spor natural negativ în toată zona (mai mare în Zătreni, Stănești, Valea Mare, Măciuca) singura excepție fiind Făurești;

- pondere foarte redusă a salariaților, chiar și în orașul Bălcești (sub 15%);
- structură economică preponderent primară, bazată în principal pe agricultură;
- deficiențe importante în domeniul agriculturii: fragmentare excesivă a terenurilor în exploatați individuale de mici dimensiuni (2,7 ha în medie), prezența unor zone extinse în care se practică o agricultură de subzistență, productivitate scăzută ca urmare a gradului redus de mecanizare, utilizare nerațională a îngrășămintelor cu efect de poluare cu nitrați (arealul din estul orașului Bălcești), foarte slabă reprezentare a centrelor de prelucrare a produselor agricole;
- foarte scăzută prezență a sectorului industrial, lipsa unor centre industriale semnificative, orașul Bălcești are un profil mixt în care industria este modest reprezentată.

Problemele și elementele de favorabilitate ce caracterizează fiecare din cele trei zone mari funcțional spațiale trebuie relaționate cu **contextul suprateritorial** (interjudețean, regional, național) în care se încadrează județul Vâlcea.

Se constată că există o continuitate la nivelul teritoriului regional a zonelor cu probleme complexe. Sudul extrem al județului, care include municipiul Drăgășani, este cuprins în aria mai extinsă de restructurare industrială Craiova – Slatina, iar zona de exploatare Berbești – Alunu face parte din aria minieră a Olteniei, desemnată ca zonă prioritară de intervenție pentru eficientizarea activităților de exploatare a lignitului.

Arealul sudic al județului, în care se manifestă cele mai grave probleme, face parte din zona centrală și extrem sudică a Regiunii 4 Sud – Vest preponderent rurală, cu nivel de dezvoltare redus, bazată pe o “economie de subzistență”, cu infrastructură tehnică deficitară și care include zone cu dificultăți de relaționare cu localități urbane (distanțe mai mari de 25 km). Consolidarea rolului orașelor mici și identificarea unor centre rurale cu rol intercomunal, pentru revitalizarea spațiului rural, ar trebui să aibă în vedere cooperarea la nivel regional.

În context suprateritorial județul beneficiază de rețeaua de infrastructuri majore de transport – tronsoane ale coridorului IV rutier și ale rețelelor transeuropene TEN-R și TEN-F – care în perspectivă vor asigura relaționări rapide în rețeaua urbană regională și națională, între polii urbani de dezvoltare situați pe diferite niveluri ierarhice. Municipiile Râmnicu Vâlcea și Drăgășani, ca noduri ale acestei rețele, beneficiază de oportunitatea de a-și consolida rolul de pol regional și, respectiv, subregional.

Potențialul turistic deosebit al zonei montane și subcarpatice din nordul județului se înscrie în arealul turistic extins al Olteniei de Nord, la care se poate asocia zona Văii Jiului și în care cooperarea interjudețeană poate reprezenta o direcție eficientă de promovare turistică a zonei prin programe integrate.

Prezența unor zone de cooperare transnațională în proximitatea județului Vâlcea este o oportunitate ce poate fi valorificată prin relaționare cu coridorul VII (Dunărea), precum și prin cooperare în dezvoltarea economică integrată a zonei.

Diagnosticul prospectiv și cel general prin care s-au prezentat principalele fenomene și procese cu evoluție în teritoriul județean, importante prin aspectele lor spațiale, vor sta la baza formulării direcțiilor de intervenție și a măsurilor necesare pentru atingerea obiectivelor strategice generale și specifice fiecărui domeniu al amenajării teritoriului județean.